

TANEČNÍ ROZHLEDY

Ročník II.

Časopis o soudobém tanci

Číslo 9/říjen 1998

<http://www.bod.cz>

Cena 25,-Kč

ISSN 1211-8494

9 771211 849009

ZONER

s o f t w a r e

PŘEDSTAVUJE

ZONER
Callisto 3
Vektorový grafický editor

Zoner Callisto 3 je vynikající vektorový grafický program pro nejširší použití.

Využijete jej k tvorbě působivých propagačních tiskovin, ilustrací do dokumentů, vizitek, cenovek, hlavičkového papíru, pohlednic, nápisů, plánek, blahopřání atd. Nově je produkt rozšířen o možnosti tvorby grafiky pro internetové prezentace, včetně vektorových animací.

**ZONER CALLISTO?
S VEKTORY
SNADNO,
VLÍDNĚ,
NAJISTO!**

ZONER
Context
Tvorba a distribuce hypertextových a multimediálních publikací.

Se sadou programů **Zoner Context 3** můžete vytvořit vlastní hypertextové a multimediální publikace, které lze šířit na CD-ROM nebo na disketách. Zoner Context vám bude pomocníkem při psaní a formátování textu, vytváření odkazů, vkládání grafiky, zvuků a videa, a při přípravě vzorové kopie pro distribuci.

ZONER software, s.r.o.

**Koželužská 5
602 00 Brno**

Telefony:

**05-43257244 až 5
05-45214788**

Internet:

<http://www.zoner.cz>

Tanec v ulicích...

Je fakt, že se u nás provozuje tanec téměř výhradně na jevišti. Ostatní prostory bývají využívány minimálně, možnost zasadit tanec do konkrétního prostředí zahrad, parků, na nádvoří zámků, malebných městských zákoutí či do prostředí „demoličního“ domu využívají u nás choreografové a vedoucí souborů zcela okrajově. O tvůrcích, *cílevědomě* se věnujících možnostem vyplývajícím z práce v exteriérech, není slyšet (volím tuto opatrnou formulaci, protože je možné, že někde někdo přece jen tvoří tímto způsobem, ovšem při četnosti propagace a informovanosti o tomto žánru v médiích regionálních i celostátních se o těchto tvůrcích nic nedozvíte). Výjimku zřejmě tvoří pouze pohybové divadlo Jumping Hamada, které jsem měl tu čest vidět v exteriérech vystupovat.

Své kouzlo ovšem má i choreografie, která ačkoliv určená pro divadelní jeviště, se tančí při některé příležitosti na jevišti pod širým nebem, nebo přímo v ulicích a vhodných prostranstvích. Samozřejmě ne každá choreografie to unese a například možná výběr k prezentaci na otevřené scéně na Staroměstském náměstí při Tanci Praha by měl probíhat jinde než v absolutně černé skleповé atmosféře divadélka Beseda (Hradec Králové-Entrée k Tanci). Možná by k propagaci scénického tance a Entrée k Tanci vůbec přispělo, kdyby výběr probíhal na nějakém oploceném plácku na starobylém náměstí hned vedle. Eventuálně možná i postavení obyčejného „praktikáblového“ prkenného nízkého pódia by přišlo levněji než pronájem divadla, personálu. A hlavně mělo by to logiku, protože by výběrová porota mohla tanec vidět tak, jak ho pak uvidí diváci na „Staromáku“ - a není to jen otázka absence barevných reflektorů a černé tmy. I kostýmy na sluníčku vypadají jinak, ale i „ticho ulice“ je jiné než ztlhlé jeviště a hlediště v divadle.

Představte si tu parádu. Tanec na náměstí - v pozadí hradecká Svatý Duch (viz ilustrační foto), kolem stálé publikum, okolo chodí hradečtí diváci a turisté a večer pak doma říkají svým drahým polovičkám nebo ratoolestem: „Škoda, že jste tam nebyli, dneska tam tancovali!“ Propagace tance vystoupeními venku je absolutní, to potvrdí každý, kdo se k nějaké podobné produkci „nachomýtl“. Speciálně hradeckému Entrée by něco takového slušelo. Přiznejme si - z tohoto jinak kulturního města s řadou akcí všeho druhu, mimo jiné s obrovskými divadelními festivaly (a kvalitně fungujícím tanečním oborem), přišla na letošní Entrée hrstka diváků (nemám to ze své hlavy, podívovala se nad tím regionální Mladá fronta Dnes). Ovšem tohle by byl námět na delší studii - kdo vlastně tvoří diváckou obec (dalo by se určitě vysledovat několik hlavních základních typů diváků) a proč diváci někdy nepřijdou... Ale vraťme se k venkovnímu tancování.

Už jsem zmínil, že tancování venku nemá u nás tradici, ale nádhernou výjimkou, kdy se jevištní choreografie staví přímo pro venkovní jeviště a nikoliv pro divadelní, představuje u nás ZUŠ Choceň. Pro své každoroční (!) výroční produkce připravuje učitelka a choreografka Zlatka Marešová vždy vystoupení v prostředí zámeckého nádvoří. Letos dokonce jedno ze tří vystoupení ZUŠ Choceň proběhlo v parku - fotografie jsme přinesli v Tanečních rozhledech č.7. To je tradice, která může přinést časem nádherné plody. (Mimochodem, pokud provozujete podobné produkce a nevíme o tom, napište, rádi zveřejníme, nebo se i přijedeme podívat.)

Vzorem pro venkovní produkce je pro mě tvorba holandského souboru Duende, který znám několik let. Choreografka Duende Grietine Molenbuur se na venkovní produkce zaměřuje cíleně (vedle tvorby pro jeviště) a docíluje v tomto oboru mimořádných výsledků. Na její produkce chodí tisíce diváků a tyto vystoupení vždy přinášejí mimořádný vizuální efekt. (Připouštím, že nákladnost různých rekvizit a kostýmů je také mimořádná).

Závěrem - co chtěl autor říci svým úvodníkem? Všelicos, např. když jsou drahé nájmy divadel a soubor tím pádem nemůže pořádně ani nazkoušet světla, proč si občas nezkusí venkovní produkci? Okruh možností k vystoupení to značně rozšíří - kromě sólových produkcí lze vystupovat na poutích, festivalech a divadelních akcích všeho možného typu.

Marika Jahnová před kostelem Svatého Ducha v Hradci Králové

Foto: Lukáš Hrdina

pořádně ani nazkoušet světla, proč si občas nezkusí venkovní produkci? Okruh možností k vystoupení to značně rozšíří - kromě sólových produkcí lze vystupovat na poutích, festivalech a divadelních akcích všeho možného typu. Vždyť proč by na zámcích a hradech měli vystupovat jen skupiny historického šermu, nebo historických tanců? Proč si venkovní produkce, kromě několika televizních projektů v posledních letech, nezkusí naplno třeba i profíci? Představte si tu parádu (dnes již podruhé) - uspořádat letní festival scénického tance pod širým nebem! Náklady minimální, zisk pro tanec a jeho propagaci maximální.

Mirek Němec

Fotografie na titulní stránce:
Romana Štěrbová v TCP na začátku školního roku
Foto: BoD

EDITORIAL

Tímto termínem se obvykle označuje úvodní slovo vydavatele či šéfredaktora. Dnes jde o první případ a mám k tomu řadu dobrých důvodů, jak vzápětí jistě poznáte.

Nebyť úvodníku v minulém čísle, pravděpodobně by jste ani nepostřehli, že uplynul již rok od doby, co náš časopis začal vycházet. O tom, že se stal nedílnou součástí života lidí z taneční branže svědčí počet vás - předplatitelů. Nedávno se nám povedlo dostat časopis i na Internet. Že to nebylo zbytečné, dokazuje nejen počet přístupů na naše stránky, ale také to, že nám prostřednictvím formulářů zde umístěných posíláte informace o připravovaných akcích. Tyto informace se objeví bezplatně v časopise i v kalendáři akcí, který je na jedné z našich Internetových stránek. Do tohoto kalendáře zařazujeme i ty akce, o kterých se dozvíme den před jejich konáním, což je v časopise nemožné!!! Příjemné je i zjištění, že prostřednictvím objednávkového formuláře nám Internetem začaly chodit objednávky předplatného.

Samozřejmě není všechno růžové a bylo by neřít něco jiného. Jak jste si jistě v záhlaví strany č.3 všimli, náš časopis vychází bez jakýchkoli grantů a dotací z Ministerstva kultury i dalších institucí. To znamená, že co nezískáme formou předplatného a inzercí, to nemáme. V dubnu letošního roku přistoupila Česká pošta k výraznému zdražení novinových zásilek. Přesto jsme od vás, čtenářů, nepožadovali žádný doplatek za letošní rok. Nicméně pro příští rok nám nezbyvá nic jiného, než cenu časopisu zvýšit. Naštěstí toto zvýšení není nijak drastické a celoročně činí pouze 55,-Kč. Pro předplatitele tak bude platit cena 25,-Kč za jedno číslo, při kusovém prodeji bude cena upravena na 30,-Kč za číslo.

V současné době dochází do naší redakce také dotazy, jak si zajistit předplatné na příští rok. Je to velmi jednoduché. Pokud již jste předplatiteli, nedělejte nic. Vám, kteří písemnou formou předplatné nezrušíte, vám zašleme v nejbližší době složenky k úhradě předplatného na rok 1999.

A co chystáme pro nový ročník? To vám samozřejmě nemůžeme prozradit. Nebylo by to překvapení a také není radno prozrazovat záměry a plány. Napovědět však můžeme: k vylepšení časopisu dojde od lednového čísla a bude zřetelně viditelné. Tak - a víc ani slovo.

To je tedy ode mne vše. Přejí vám hodně úspěchů nejen v tom, co máme všichni rádi, tedy v tanci, ale i v osobním životě a těším se s vámi na akcích, které budete pořádát, nashledanou.

Bohumír Džubej

Zdeněk A. Tichý z MF DNES o tanci

Kdo čte denník Mladou Frontu DNES, zejména mám na mysli kulturní rubriku, určitě si v průběhu let všimne jmen některých redaktorů a pozná i jejich značky. Jedním z kmenových kulturních redaktorů Mladé Fronty je Zdeněk A. Tichý. Píše o divadle, ale i o moderním scénickém tanci. Jezdí také na divadelní festival Jiráskův Hronov, kde jsem se s ním měl příležitost seznámit. Čtenářům Tanečních rozhledů jej představuji v následujícím rozhovoru:

• Jak k tomu došlo, že jste začal psát o scénickém tanci?

Zdeněk A. Tichý: „Nedošlo k tomu proto, že bych měl k tanci nějaký dávný bytostný vztah. Vztah k modernímu tanci jsem teprve musel začít hledat a to z jedné prosté příčiny. Když budete pracovat v denníku, v určitý okamžik zjistíte, že se děje to a to v oblasti tance a zároveň zjistíte, že není, kdo by vám o tom napsal. Takže se dá říci, že jsem se k modernímu tanci dostal z čiré nezbytnosti. V tanečním oboru jsem ryzí autodidakt, proto své výboje jistým způsobem krotím a nepouštím se do všeho, co tanec přináší. Naopak jsem rád, když se objevují noví lidé, schopní zajímavým způsobem tanec písemně uchopit, zaznamenat a napsat pro noviny. To je někdy pro lidi, kteří o tanci píší a píšou o něm i dobře, obtížné a někteří to ani nedovedou - zprostředkovat tanec lidem, kteří jsou mimo obor. To je případ deníkové žurnalistiky. Když se píše do denníku, je to přece jenom něco jiného, než když se píše do odborného časopisu a ne každý tuto disciplínu zvládne. Proto jsem rád, když se mi podaří na někoho narazit a přemluvit ho ke spolupráci.“

• Je něco, co vás v posledních letech oslovilo z moderního tance natolik, že byste s chutí šel na takové představení znovu?

„Jsou takové věci. Naposledy to byl případ, kdy jsem na festivalu Tanec Praha viděl soubor Anomalie v choreografii Josepha Nadjie, který jsem viděl předloni v Avignonu. Celou dobu jsem se moc těšil, až sem někdo Anomalie „přiveze“, abych mohl jít znovu. Jel jsem sice tenkrát do Avignonu kvůli divadelnímu představení - Kafkovu Procesu, ale při té příležitosti se mi poštěstilo vidět i Anomalie. A okamžitě jsem si říkal, že to je věc, kterou bych chtěl vidět ještě aspoň jednou znovu, ne-li vícekrát.“

• Vy vidíte tanec s nadhledem, nejste do něho přímo zainteresován - jak byste označil dnešní postavení tance na veřejnosti mezi ostatními uměleckými žánry?

„Úplná popelka už chválabohu není, ale je pořád ještě někde vzadu. Z mého pohledu se tanec z hlediska přijetí žánrů a určité popularity a odezvy na chvostu střídá s loutkářím. Jeden čas jsou na výsluní víc loutkáři, potom zase spíše tanec. Je to sezónní záležitost. Když jsou festivaly, tak si najednou vzpomenu lidí, kteří za celý rok o tanec nezakopnou, že něco takového jako tanec existuje a laskavým okem na něj shlédnou. Potom zase na zbytek roku na tanec zapomenou. Myslím, že se to lepší, ale ještě opravdu nějaký čásek potrvá, než moderní tanec nabude rovnocennosti s ostatními žánry.“

Vývoj žánrů je vidět na některých projektech, i u Josepha Nadjie. Výrazové prostředky divadla a tance směřují ke vzájemnému prolínání a obohacování. Přísná rozdělenost, vyhraněnost žánrů u nejlepších tvůrců přestává existovat. Co je zajímavé a může nějakým způsobem nejlépe vyjádřit, co je potřeba, se prostě vezme. Ať je to od tanečníků, loutkářů, z opery...”

Děkuji za rozhovor.

-mn-

Z.A.Tichý v odpolední pohodě

Foto: mn

Letní škola tance Chvaletice s Jiřím Rebce

Letos v srpnu (6. 8. 1998) jsem se po dobrých zkušenostech z loňského roku byl podívat již podruhé ve Chvaleticích, kde se v rozlehlých prostorách kulturního domu (k dispozici je i divadelní sál) ve velké tělocvičně konal další ročník Letní školy tance pořádané Jiřím Rebce. Konaly se celkem tři běhy, první dva pro různé zájemce a poslední pro Soudobé taneční divadlo Jiřího Rebce.

Jako lektori zde působili Mgr. Bohuslava Jelínková, Jaroslav Langmaier, Jiří Lössl a Jiří Rebec. Návštěvníci chvaletické dílny byli kromě pražských účastníků např. ze Žďáru nad Sázavou, Chocně, Havířova, Plzně ad. Osobně mě uchvátila možnost zakoupit si zde různé tiskoviny o tanci, nebo například nástěnka s „heslem pro tento den“. Pro Jiřího Rebce jsem měl připraveny následující otázky:

• *Loni jsme se zde bavili o tom, že připravujete cestu do Himalájí. Splnila tato pro mnohé neuvěřitelná cesta svůj cíl?*

Jiří Rebec: „Je to hlavně duševní odpočinek. Protože nejde jen o vlastní „týrán“ těla v extrémních podmínkách, ale o poznávání mentality lidí - je to prostě jiný kraj, jiný mrav, jak se říká. Člověk tam do sebe nasákne takovou zvláštní uvolněností, klidnou pohodu. Potom když se vrátí zpět do Evropy, do blázince a shonu, dívá se na věci s jiným nadhledem a nic ho nerozhází. Byla tam se mnou tentokrát i Martina a ta se z toho vzpa-matovávala tři měsíce. Dva, tři měsíce chodila jak náměšičná.“

Zvládl jsem to nyní lépe, i když tento druhý pobyt ve srovnání s prvním nebyl tak náročný. V prvním jsme se dostali do extrémnějších výšek i jsme v nich delší dobu pobýli. Tentokrát to byl v podstatě jenom okruh. Sice dlouhý a namáhavý, k nejvyššímu bodu jsme se přibližovali, přešli jsme ho a šli jsme zase níž. Přímou v horách jsme strávili 21 dní a celkový pobyt v Nepálu trval 29 dní. Ještě jsme si stačili odskočit do jižní části Nepálu, do národního parku Chip-wan, kde jsme viděli jak vypadají tamnější pralesy, viděli jsme slony, nosorožce, krokodýly...“

• *Takový výlet i s cestou a přípravami zabere více než měsíc. Co dělal váš soubor během té doby? Nezalenošil si trochu?*

„Ne. Když je soubor dobře připravený a vím, že se na lidi mohu spolehnout, mám záruku v tom, že po dobu mé nepřítomnosti se budou připravovat dál. Soubor pracoval normálně, protože můj zájezd do Himalájí se konal v říjnu a to je vlastně sezóna. Vzhledem k tomu, že v listopadu bylo představení, soubor dostal určité úkoly, co mají nacvičit. To dodrželi, a když jsme se vrátili domů, krátce na to byla premiéra. Všechno se dá zvládnout.“

• *Vraťme se k současnosti. Vedete soubor dlouhé roky. Dalo by se tedy říci, že máte recept, jak soubor udržet a pěstovat ho?*

„Recept je jediný. Být na lidi náročný. Na náročnost si člověk nesmí hrát, musí jí uplatňovat. Protože jsem přesvědčen o tom, že kvalitní práce se pozná. Lidi vycítí, jestli se na ně něco hraje, jestli člověk předvádí jenom sebe, nebo jestli to, co předvádí, chce do nich dostat. To se potom zpětně odrazí v přístupu lidí.“

Když se ještě přičte důslednost - dodržování zásad, které jsou neměnné, za kterými si člověk stojí, tak lidi porozumí a vezmou věc za svou.

Zažil jsem mnoho souborů, které vznikly, zazářily a zanikly. Jenom proto, že si na něco jenom hrály. Nebyla v nich opravdovost.

Běžným generačním výměnám lidí v souboru se člověk neubrání. Bylo by příliš krásné, aby v souboru bylo dvacet lidí dvacet let. To nejde.“

• *V rámci daných možností děláte se stálým kádrem. Jak často zařazujete nováčky? Eventuálně jak si to sám běh souboru vynucuje?*

„Vzhledem k tomu, že mám vlastní přípravky, každé dva roky do souboru vybírám pět, šest lidí. Mezitím sem tam někdo odejde z různých důvodů, buď zdravotních, nebo končí školu a jako mimopražský nastupuje někam mimo Prahu... Já potom vyberu člověka, který je perspektivní a má na to. Ostatní v přípravce prostě čekají na svou příležitost. Výměna u mě je tedy pomalá a plynulá. Dá se proto říci, že mám stálý kádr souboru, který je doplňován pouze v momentě, kdy někdo vypadne.“

• *Máte v souboru nějaké „staré kozáky“, kteří u vás tančí deset a více let?*

„Mám. Světlana Ševčíková přišla rok po založení souboru. Vzhledem k tomu, že soubor má příští rok 20. výročí, tančí u mě Světlana Ševčíková devatenáct let! Naďa Janatková tančí sedmáct let. Jaroslav Langmaier, který i když není členem souboru se souborem spolupracuje a tančí jako host, v podstatě je s námi také osmnáct let, když pomínu dobu, kdy studoval v Londýně.“

• *Jaké jsou perspektivy souboru?*

„Tím se příliš nezaobírám. Dokud lidi jsou a chtějí a dokud já můžu a mám nějaké tvůrčí nápady, tak soubor pojede dál. Až nápady mít nebudu, tak se poohlédnu po někom jiném, kdo tvůrčí nápady bude vymýšlet místo mě. Zatím tomu tak není. Myslím, že ještě mám co ze sebe dávat.“

Láká mě stále víc a víc vážná muzika. Vývoj se ubírá tímto směrem víc a víc. Dneska máme sedmdesát až osmdesát procent programu na vážnou hudbu.

Když mi před x lety Vladimír Vašut v rozhovoru naznačil, že muzika, kterou používám, je příliš nenáročná, musím mu dát za pravdu. Tenkrát jsem neměl potřebu dělat na klasickou hudbu a hlavně jsem se ani necítil, že bych to zvládl. K tomu musí každý dozrát a postupně se dopracovat.“

• *Činnost souboru musí obzvlášť v Praze stát kupu peněz. Pronájem sálů, látky na kostýmy, atd. Přispívají členové na činnost nebo jak je to s financováním?*

„Náš jediný zdroj jsou členské příspěvky. Z nich se financuje prakticky vše. Pronájem tělocvičny a divadla, kostýmy. Členové souboru platí 800 Kč za půl roku, čili 1600 Kč za rok. Přípravka platí 1500 Kč na půl roku. Snažím se příspěvky udržet na schůdné výši. Pronájem divadla na představení platíme ze zisku z představení, protože pronájem stojí třeba i 20000 Kč na večer. Naštěstí míváme vyprodáno. Dotace na činnost nemáme žádnou.“

Máme jednoho sponzora - „špeditérskou“ firmu, která nám zprostředkovává přepravu rekvizit. Jejich sponzorování tedy spočívá v tom, že nám zajišťují přesun věcí z divadla a do divadla - baletizol a tak.“

• *Máme u vás divadla se stálými baletními soubory, nebo Pražský komorní balet, jinak prakticky nic, kromě několika občasných příležitostných projektů. V čem je podle vás příčina, že zde chybí další stálé profesionální soubory?*

„Jedním z důvodů je, že tyto aktivity nemají vlastní speciální divadlo. Kdyby byla třeba státem nebo magistrátem v Praze jedna scéna nějakým způsobem dotovaná, aby tyto soubory, které by vznikly na profesionální úrovni, nemusely platit obrovské náklady... To je jedna z možností, která by pomohla.“

Hlavní důvod bude asi ten, že naše publikum pořád zaostává za šíří záběru v kultuře západního diváka. Jestliže u nás přijde na představení dejme tomu Pražského komorního baletu několik stovek lidí, tak na Kyliána bude nabito, kdyby hrál šest dní v týdnu za sebou. Na Pražský komorní balet přijde druhý den lidí míň a třetí den už třeba nepřijde nikdo.

Ten problém je o samotné existenci tanečníků. Profesionálně pracovat znamená mít z toho i výplatu, žít z něčeho. Aby si lidi večer přivydělávali tancováním po barech, nebo akcemi v různých televizních show podnicích nevalné úrovně, kde dělají v podstatě „křoví“ - to se mi neslučuje se stavem, že někdo je profesionál. Profesionál má umět zatančit všechno, ale nesmí dělat ze sebe šaška, jenom proto, aby měl na živobytí. To je potom degradace pojmu profesionál. Na Západě tomu tak není.

Jsou tam s financováním také problémy, ale navíc tam jdou do určitých oblastí v kultuře sponzoři. Legislativa jim umožňuje v případě sponzoringu určité úlevy daní. U nás nelze.“

Jiří Rebec při rozhovoru pro náš časopis

Foto: mn

• *Vraťme se k právě probíhající dílně. Co byste o dílně řekl?*
„Nechci naši letní školu příliš vynášet, ale důležité je, že kolektiv lektorů je zde profesionální. Jsou to profesionálové se vším všudy, kteří mají zkušenosti. Vědí kdy co učit, proč to učit a jsou schopní si výuku upravit podle materiálu, co mají na sále, podle kvalit lidí.

Znal jsem lektoře, kteří přijeli někam na soustředění a jeli si to své, co měli připravené dopředu a vůbec nerespektovali, že půlka lidí „nechytá“ a že na to ani nemají.

Lektoři, kteří zde jsou po seznámení s lidmi určitě jejich úroveň a tomu přizpůsobí i výuku, aby pobyt zde byl pro lidi poučný a přínosný.

První týden dílny byla kvalita nižší, protože tento týden byl záměrně určený i pro začínající, nováčky, prostě pro každého, kdo si chtěl zkusit pobyt na letní taneční škole. Byly tři lekce denně, ráno dvě po hodině a půl a odpoledne dvě hodiny se mnou. Ráno se dělalo v podstatě nejvíce na zemi, základy, odpoledne se dělalo na volnosti. Zkoušely se vazby, pohyb...

Druhý týden byl náročný. Vyučovali dva lektoři dopoledne a dva odpoledne. V devět ráno se začínalo, poslední hodina končila po 18. hodině. Mezitím polední přestávka od 12 hodin do půl třetí.

Letos byl třetí ročník pro veřejnost, naše Soudobé taneční divadlo sem jezdí už pět let.“

• *Za rok se bude škola konat znovu?*

„Ano, určitě.“

• *Co byste chtěl vzkázat na závěr našeho rozhovoru všem tanečnickům?*

„Aby si uvědomili, že čas, který můžou tanci věnovat, je hrozně krátký. Aby se o to víc snažili tento čas naplnit prací na sobě. Protože až potom nebudou moci dál tancovat, tak si budou nadávat a litovat, že tenkrát, když mohli, že nedělali. Bohužel to dojde lidem až když netančí, když už nemůžou.“

Děkuji za rozhovor.

Výstava materiálů nabízených ve Chvaleticích

Foto: mn

-mn-

Vjačeslav Ivanov mezi dětmi

Na mezinárodní prázdninové letní taneční škole *Tanec bez hranic (Free Dance Unlimited)* Studia POPBALET v Pardubicích byl jedním z pedagogů také Vjačeslav Ivanov. Sledoval jsem hodinu, na které pracoval s úplně malými dětmi, později v téže třídě osazenstvo hodiny klasiky tvořily hezké urostlé slečny. V polední pauze proběhl následující rozhovor:

• *Jste známý pedagog řady renomovaných profesionálních tanečních souborů. Jak k tomu přijde, že jste zde na letní taneční škole Studia POPBALET?*

„Práce s dětmi mě opravdu hodně baví. Ale nechtěl bych začít tento rozhovor tím, že se budeme bavit o mně. Myslím, že mě lidé znají. Naopak bych chtěl, aby se mluvilo o paní Věře Veselé, která odvedla obrovský kus práce. Dokázala jednak postavit svůj soubor, své taneční studio a teď se jí podařilo udělat tuto letní prázdninovou školu v Pardubicích. Takže o ní musíme mluvit, protože to je její obrovská zásluha.

Je hrozně moc zapotřebí rozvíjet v dětech taneční kulturu, aby uměly správně poslouchat muziku, aby se uměly správně pohybovat, aby měly kultivované citění. Každý pohyb, zdravý pohyb, vždycky prospěje a nikomu neublíží. Možná že začátku budou bolet děti ruce i nohy, prostě jak říkám „celý člověk“ ale pak si každý přivykne a prospěje mu to. A to se nemusí tanci věnovat ani profesionálně. I když věřím, že z řady lidí, které jsem zde uviděl a poznal, budou za čas profesionální tanečníci - pokud budou pracovat správně a poctivě.

Ale ještě jednou opakuji, vše je zde zásluhou paní Veselé, takže bychom měli mluvit o ní. Odvedla tak velký kus práce, že možná někdo není ani schopen si to uvědomit a ocenit. V kultuře to bohužel chodí tak, že člověk je oceněn až pozdě. A práce s dětmi není jednoduchá, jak by si snad někdo myslel. Je to složitá, postupná, pomalá práce, protože výsledek v naší branži nedosáhneme rychle. Líbilo by se i mě, že bych přišel na sál, odvedl pár hodin, pár tréninků, a pak přišel za týden a uviděl obrovský výsledek. To nejde. Kdepak. Všechno jen postupně, postupně, postupně. Je to dřina.“

• *Takže se vám tady líbí. Když shledáváte práci s dětmi a mládeží jako prospěšnou a užitečnou, budete zde za rok znovu vyučovat?*

„Je to naprosto užitečná práce. Jestli mi za rok paní Veselá oznámí včas termín, čas si najdu, protože s takovým člověkem, jako je ona můžu pracovat pořád. Protože vím, o co jde, vím, co chce dokázat a hlavně má šikovné děti. A děti jí věří.“

• *Jak jste se s paní Věrou Veselou seznámili?*

„Určitou dobu jsem byl šéfem československého státního souboru písní a tanců, který sídlil v Praze na Pohořelci. A někdo mě zavola, že nějaká

paní za mnou přijela. A byla to paní Věra Veselá s prosbou, jestli bych jí nějakým způsobem nemohl pomoci. Řekla, že potřebují sál a hlavně, že potřebují mě. Tenkrát její soubor byl ještě z Chrudimi, odkud paní Veselá pochází. To byl vlastně základ prvního jejího souboru. A já měl čas a měl jsem chuť do toho jít. Taky jsem byl zvědavý, co je to za soubor a jakým způsobem pracuje. Bylo to pro mě něco jako zkouška, řekl jsem si, že „za to nic nedám“, zkusím to, čas volný mám. A sál jsem dal k dispozici, protože my jsme měli k dispozici jakožto československý státní soubor dva sály - jeden opravdu obrovský, druhý menší. Dneska nevím přesně kolik je to roků, určitě snad patnáct. Mám pocit, že se známe opravdu dlouho. Když mi paní Veselá zatelefonovala, tak si čas udělám. Zkrátka pro lidi, kterých si skutečně vážím, udělám první a poslední.“

• *Kdybyste se znovu narodil - dělali byste znovu tancování?*

„To je otázka v této době velmi složitá. U nás. V tom případě bych musel být právě tak dobrý, jako jsem byl za mlada, abych si sehnal angažmá. A sehnal bych si angažmá někde venku, protože tady je kultura špatně placená.

Totíž - podle mne „státní“ kultura musí být vždycky dotovaný podnik. Kultura není výdělečná, musí být dotovaná. Na západě je dotovaná přece taky. Jiná otázka je komerce, nebudu mluvit o příkladech.

Ale vraťme se k otázce - kdybyste se narodil znovu? Asi bych dělal to samé.“

• *Vy znáte dobře naše nejlepší profesionální tanečníky. Myslíte si, že jsou plně „kompatibilní“ se Západem, prostě - obstáli by v tvrdé západní konkurenci?*

„Jsou u nás takové „jedničky“ a bohužel téměř okamžitě je ztrácíme. Samozřejmě nechci mluvit o opačných příkladech, kdy člověk, který ještě třeba nedokončil konzervatoř, už má smlouvu do Německa... Jsou to složitější věci. Stát vkládá obrovské prostředky na každého žáka na osmileté studium a stát z toho člověka vůbec nic nemá. Žák končí konzervatoř a okamžitě jede ven. Proč? Pochopitelně za lepšími finančními podmínkami. Opakuji ještě jednou - u nás je bohužel kultura velmi špatně placená. Nemůžu říci nic jiného - za tu dřinu? Když je někdo výborný profesionální tanečník nebo tanečnice - bez ohledu na to, kolik mu je roků - devatenáct, dvacet, třicet, čtyřicet - musí být kvalitně zaplacený. Jestli je někdo špičkový tanečník, musí být špičkově ohodnocený. Tak jako na Západě. Jinak nevidím východisko, budeme pořád ztrácet tanečníky a tanečnice, právě ty nejlepší. Za x let se podaří u nás vychovat tanečníky a nejlepší stejně ztratíme. Ani průměrní tanečníci nechtějí u nás dělat, protože za takových podmínek...

Vjačeslav Ivanov při práci s dětmi

Foto: mn

někdy od prvního ledna. Jak oni říkají: Já ještě nejsem ve formě, protože jsem dlouho necvičil. To si nesmí profesionál dovolit.

...Mám radost z toho, když přijdu na sál a čekají tam na mě tanečníci, kteří chtějí něco udělat. I kdyby člověk byl unavený, tak to překoná a pokračuje dál. Já si teď převléknu triko, trochu si odpočinu a zase začnu. Mě to baví."

Děkuji za rozhovor.

Například s Markétou Plízákovou z Pražského komorního baletu, která odešla do Lyonu, jsem přece pracoval. Bavili jsme se i o tomhle, protože každý tohle přece ví. Fandím každému novému ministrovi kultury, aby našel vedle sebe člověka, rozumějícího dobře tanečnímu umění. Který by věděl, co to obnáší. Aby takový člověk řekl ministrovi kultury - takhle to dál nejde. Proč ztrácíme všechny nejlepší tanečníky a tanečnice, z jakého důvodu? Ale o to se nikdo nestará. Nikdo. Když si vezmete Národní divadlo, ostravské divadlo, nebo třeba brněnské divadlo, podívejte se na finanční prostředky, které mají k dispozici. Skutečně Národní divadlo nevýmáje. Pan Harapes má pořád problémy. A přitom Národní divadlo je vynikající divadlo. Stát ho musí dotovat velkými finančními prostředky, aby byly výsledky. Je důležité, aby si návštěvníci toho divadla, cizinci, říkali: Ano, byl jsem v Národním a příště rozhodně půjdu zase. Aby to nedopadlo tak, že řeknou: Já byl v Národním divadle a v životě už tam nepůjdu."

• *Ještě stále pracujete s Pražským komorním baletem?*

„Tato spolupráce již skončila. Musím říci, že bych chtěl vůbec skončit s profesionálními tanečníky.“

• *Začínáte si více vážit, nebo více všímát zájmové umělecké činnosti?*

„Teď na stará kolena si začínám vážit více této oblasti než tzv. profesionalitu. Protože když vidím, jak se někteří profesionálové chovají k práci, tak mě to už někdy přestává bavit. Každý vidí už jenom peníze, peníze. Víc nic. Začíná tak komercializace umění. Výsledkem může být komerční umění, kde o profesionalitu skoro, říkám skoro, nikomu nejde. Neříkám ale, že ještě nejsou nadšení lidé. Jsou! Právě například Pražský komorní balet Pavla Šmoka. Samozřejmě díky Pavlovi Šmokovi. Ten dokázal udělat špičkový soubor z pár lidí, kteří opravdu makají a makají. Jde jim o práci, o výsledek. Kdo tam přišel jen hledat peníze, nemá šanci se prosadit. A to je dobře. Jenže z druhé strany je mi těch lidí líto. Protože za tuto práci by měli být ohodnoceni ještě líp, než například v Národním divadle. Podle mého názoru. Berte to jako můj soukromý názor. Nechci nikoho ovlivňovat, je to můj soukromý názor a možná spousta lidí se mnou nebude souhlasit. Mě je to jedno. Mám svůj vlastní názor. Víím dobře, kdo pracuje správně a kdo pracuje špatně a jakým způsobem by měla být práce vedena.“

• *Co byste chtěl vzkázat prostřednictvím Tanečních rozhledů tanečníkům. Připomínám, že nás odebírají jak profesionálové, tak amatéři...*

„Co bych chtěl vzkázat...? Jednu jedinou věc. Aby takové věci, akce, jako teď udělala paní Věra Veselá, přísně neposuzovali a naopak, aby byli příjemně překvapeni tím, že se takové věci dělají. Měli by se sami přijet podívat na takové prázdninové taneční školy a podívat se a učit se. Vždyť se podívejte, jací pedagogové tady učí! Věřím, že příští rok tady bude ještě víc lidí. Byl by to přínos i pro profesionály. A jestli profesionálové mají právě měsíc a půl dovolené, to je pro profesionálního tanečníka strašně moc. Špičkový profesionál si nemůže dovolit měsíc a půl nic nedělat. Zahálet u vody, nebo někde chodit na túry. To je samozřejmě výborná věc pro zdraví, pro fyzickou kondici. Jenže tanečník musí být připravený na začátek sezóny, aby se nerozcvičoval půl roku a nezačínal tančit naplno

-mn-

Choreografická soutěžní přehlídka ČR a SR Olomouc '98

Rada Tanečního sdružení ČR a Unie tanečního umění na Slovensku uspořádají ve dnech 17. a 18. října 1998 závěrečná kola choreografické části Soutěžní přehlídky tanečního umění ČR a SR. Předchozí čtyři ročníky (1985, 1988, 1991 a 1995) se konaly vždy v Bratislavě, nyní bude možnost sledovat práci mladých choreografů na jevišti Moravského divadla v Olomouci. Přehlídka je financována z grantu Ministerstva kultury ČR. Nadace Český literární fond a Slovenský literární fond poskytují finanční částku pro prémie laureátům.

První neveřejné, výběrové kolo se konalo 19. září v Brně. Soutěžící, postupující do druhého kola, určila jedenáctičlenná česko - slovenská porota pod vedením prof. Vladimíra Vašuta na základě předložených videozáznamů. V druhém - finálovém - kole se soutěžící prezentují „volnou“ a „povinnou“ choreografií ve scénickém provedení. Soutěž uzavře Gala-program, na kterém se představí ocenění choreografové spolu se členy

Bratislavského divadla tance a Pražského komorního baletu.

Mezi laureáty předchozích ročníků patří dnes již renomovaní choreografové jako Libor Vaculík, Richard Hes, Igor Vejsada, Ján Ďurovčík, Petr Tyc nebo Jiří Kyselák.

Moravské divadlo Olomouc

17. října 1998 v 18 hodin - Finále

18. října 1998 v 19 hodin - Gala-program

Choreografickou soutěžní přehlídku Olomouc 98 jako součást Soutěžní přehlídky tanečního umění České republiky a Slovenské republiky pořádají: Taneční sdružení České republiky a Únia tanečného umenia na Slovensku ve spolupráci s Moravským divadlem Olomouc, za finančního přispění Ministerstva kultury ČR, Soros Center for Contemporary Arts Bratislava, Open Society Fund Praha, Nadace Český literární fond a Slovenský literární fond.

Tanec bez hranic - Pardubice 8.8. - 14.8.1998

Na letní prázdninovou školu Tanec bez hranic (Free Dance Unlimited) jsem jel skutečně velmi zvědav, protože jsem předpokládal, a to správně, že zde spatřím mezi lektory nové tváře. Překvapením byla pro mne zejména účast výborného pedagoga Vjačeslava Ivanova. Tento pedagog v posledních letech působil mimo jiné jako vedoucí baletního souboru Laterny Magiky, vedl hodiny klasiky pro taneční skupinu UNO, působil jako pedagog Pražského komorního baletu.

Dalším lektorem pardubické letní školy byla Florence Meregalli z Francie. Tato dáma se účastní se svými choreografiemi úspěšně prestižních tanečních soutěží. Působí v Paříži. Vyučuje jazz a contemporary dance. Od roku 1989 realizuje svoje umělecké představy s vlastní skupinou s názvem TATOO.

Z Itálie přijela Silvia Martiradonna (Řím) s asistentem Francescem Saracinem. Silvia Martiradonna od roku 1990 pracuje pro televizi jako tanečnice v programu „La piscina“ na kanále RAI 3 v choreografiích André Da La Roche. Jako asistentka choreografa pracuje na realizaci muzikálu Fantasy pro Professional Dance Center Tokyo a spolupracuje s company Balletto di Roma, kde dosud vyučuje modern - jazz dance a připravuje vlastní taneční představení. Před třemi roky založila skupinu Free Impression, se kterou realizuje vlastní choreografické projekty. Debutuje s představením Believe v Teatro Nuovo ve Veroně.

Tolik v krátkosti k pedagogům. Suché řádky, ale v momentě, kdy je vidíte na sále, je vám jasné, že jste na správné adrese. Dílna probíhala paralelně ve dvou tanečních sálech. Tanečníků jsem se nedopočetl, stovka jich byla jistě. Kromě řady pro mě neznámých tváří zde bylo i několik učitelek tance a vedoucích souborů z východočeského kraje.

Teplota v zatemněných sálech byla kupodivu snesitelná i když venku byly nejteplejší srpnové dny s teplotami okolo 30°C. O dítku, mládež i dospělé zde bylo postaráno, aby netrpěli žízní a nedostatkem minerálů - k dostání byl za režijní cenu přímo u sálu iontový nápoj - vynikající!

Sledoval jsem cvičení a v odpolední přestávce jsem potom zasedl ke „kulatému“ stolu s organizátory letní školy: Věrou Veselou, ředitelkou Studia POPBALET, Marií Veselou - uměleckou vedoucí a choreografkou a MUDr. Karlem Veselým, lékařem pro kterého rehabilitace a řešení problémů spojených s taneční profesí jsou běžnou pracovní náplní.

Zde je zaznamenán náš rozhovor:

- Proč se koná „Tanec bez hranic“ v Pardubicích?

Věra Veselá: „Patnáct let jsem působila v Chrudimi, kde jsem založila chrudimské Taneční studio. Potom jsme odešli do Prahy a přejmenovali jsme se na POPBALET. Posléze jsem založila i taneční školu Studio POPBALET. Ohledně letní školy - protože vím, že právě ve východních Čechách působí mnoho tanečních souborů, ať už se jedná o scénický tanec, nebo parketové taneční kompozice, společenský tanec, řekla jsem si, že nemusí být všechno v Praze a že bude dobré udělat občas i někde něco jinde. Pardubice jsou navíc šikovně položené uprostřed republiky. Dalším důvodem je, že jsem tady našla velice dobré zázemí i na magistrátu města Pardubic.“

Zahraniční lektori nemusí působit jen v Praze. Na magistrátu se zalíbila myšlenka, že bychom do Pardubic přivezli zahraniční taneční odborníky nejen pro profesionální tanečníky a pedagogy, ale i pro amatéry. Tato stáž by se měla každým rokem opakovat a měla by přispět pardubickým tanečníkům, ale nejenom jim, k dalším kvalitním kontaktům s tancem. Na magistrátu jsem pro tuto myšlenku našla nejen pochopení ale i určitou finanční podporu. Takže jsme tady.“

- První ročník se podařilo uskutečnit a jak vidím podle zaplněných tanečních sálů i naplnit. Jsou zde, tak jak se předpokládalo, tanečníci z východních Čech?

„Je jich tu dost i z Pardubic. Obesílala jsem hodně souborů, vím, že jenom v Pardubicích je jich více než deset, navíc je tu základní umělecká škola. Pokud vás zajímá přesné číslo pardubických účastníků, je jich tu 28. Někteří neabsolvovali úplně celou stáž, protože se k nim informace donesly pozdě. Jsou zde ale tanečníci i z Ostravy, Opavy, Havířova, Brna, Prahy, Chrudimi, jsou tady žákyně pražské konzervatoře Jaroslava Ježka, z Tanečního centra Praha, nebo z JAMU Brno, z opačných končin přijely tanečnice z Českých Budějovic.“

MUDr. Karel Veselý: „Neměli bychom zapomenout na osm dětí z dětského domova z Dubé. Jsou to Rómové. S tímto dětským domovem máme trvalejší spolupráci. Tancování je u dětí rómského původu zakódované, je to jejich parketa. Musíme je trochu zasponzorovat, ale máme je zde, jsou nadané. Proč nevyužít jejich přirozených vloh a nezkusit je rozvinout. Tancování nikdy není dost a proč by se ti lidé jednou nemohli angažovat

Věra Veselá (vlevo), ředitelka Popbaletu a organizátorka Tance bez hranic a Marie Veselá (vpravo) v „civilu“ v polední přestávce
Foto: mn

v tanci. Proč je nutit do něčeho, na co nemají, když tanec je v nich. Budeme v práci s rómskou mládeží pokračovat, má rozhodně smysl, i když na to budeme muset někde sehnat prostředky. Ale je to určitý příspěvek k jejich integraci, příspěvek k řešení problému, který v naší společnosti je. A je výtečné, že ostatní děti a další účastníci zde berou tyto rómské děti mezi sebe. To nás velmi těší.“

- Vyučují zde zahraniční pedagogové. Kde jste s nimi získaly kontakty?

Marie Veselá: „Před pěti lety jsem působila rok a půl v taneční škole Artedanza v Kalábrii v jižní Itálii. Tato škola pořádá různé taneční stáže jednak v létě, ale i během roku tam jezdí nejrůznější kvalitní pedagogové ze zahraničí, např. z USA. Učí se ponejvíce jazz, na který je tato škola orientovaná, ale učila tam i Florence Meregalli z Francie. Je to výborná choreografka, dělala s námi choreografie i přímo při našich stážích. Poznala jsem v Itálii kvalitní styl práce a vzhledem k tomu, že jazzový tanec v takové formě, jako se učí tam, u nás není moc rozšířený, začala jsem učit ve škole mé matky ve Studiu POPBALET.“

Chtěla bych, aby i ostatní tanečníci poznali to, co jsem poznala já a protože není jednoduché si jen tak do Kalábie zajet, vymysleli jsme si pardubickou prázdninovou školu, kam bychom rádi zvali vynikající zahraniční lektory.

Nicméně jezdíme tam každým rokem, a protože jsme chtěli umožnit i dalším tanečníkům tyto kontakty, jezdí s námi už třetím rokem Taneční centrum Praha. A pardubická prázdninová škola je proto, abychom umožnili i dalším zájemcům poznat vynikající zahraniční lektory.

Zahraniční lektori k nám do Čech přijíždí za symbolickou částku, protože nemáme mnoho peněz, v podstatě je pravdou, že sem přijedou kvůli mně, protože jsou to moji kamarádi. Díky pobytu v Itálii jsem získala kontakty na různé zahraniční tanečníky, které se pokusím k nám každý rok zvát. Doufám, že se postupně propracujeme i k lektorům z USA, ale ti stojí opravdu velké peníze.“

- Určitě je lákavé prostřednictvím kvalitních zahraničních lektorů zvyšovat prestiž vlastní taneční školy. Seženete někdy do budoucna peníze, aby ti lidé aspoň občas vyučovali ve Studiu POPBALET v Praze?

Marie Veselá: „To se zatím neví, ale už jsem přemýšlela a „rozhodla si“ kolik by stálo, kdyby Silvia Martiradonna nebo Florence Meregalli udělaly choreografii pro POPBALET, která by se potom mohla prezentovat na představeních. Je to na dobré cestě, myslím, že to vyjde.“

Jinak pokud nevíte Florence Meregalli vzal do své skupiny Bruce Taylor a vypadá to, že Florence přijede na jedno z lednových představení MTT Praha s Brucem Taylorem. Takže se tam patrně uvidíme. Osobně ji znám šest let a tancovala jsem i v některých jejích choreografiích.“

- Problémem bývá jazyková bariéra. Jak se domluvíte?

Marie Veselá: „Mluvíme italsky. Florence taky mluví italsky, protože často učí v Itálii. Samozřejmě na sále vládne angličtina.“

- Říkala jste mi také, že se chystáte do Ameriky. Co se za těmito slovy skrývá?

Marie Veselá: „Chystám se na měsíc do USA, abych tam mohla měsíc studovat u lidí, které znám - např. u Michéle Assaf, i abych navázala nové kontakty. Budu muset dost šetřit, nebude to nijak levné.“

- Nejste zklamaná, že si vaše dcera vybrala dráhu tanečnice, že není třeba odborníků přes počítače...?

Věra Veselá: „Naopak se mi splnil největší sen mého života, protože ona od malička říkala: Já chci dělat to, co maminka. A budu lepší.“

Já jsem začínala všechno hodně pozdě. Nemůžu o sobě říkat, že jsem

Silvia Martiradonna (Itálie) na Tanci bez hranic

Foto: mn

byla tanečnice, začínala jsem jako pedagožka. Dcera je na tom o mnoho lépe a hlavně už v osmnácti letech byla na dobré taneční škole, kde poznala kvalitní práci a hlavně pracovala na sobě. Za rok a půl v Itálii udělala na sobě hodně práce.

V Praze jsme 12 let a v devadesátém roce jsem založila školu POPBALET. Začala jsem znovu od malých dětí, od úplných začátečníků. Jsem ráda, že když se dcera vrátila z Itálie, že jsem jí mohla vše předat. Dneska v POPBALETU spíše organizuji a řediteluji, jinak nemám mnoho času, protože ještě učím na státní konzervatoři na oddělení populární hudby zpěváky pohyb a na hudebně dramatickém oddělení učím budoucí herce moderní, eventuelně jazzový tanec. Další čas ještě zabírá rehabilitační oddělení, kde pomáhám mému manželovi, který je lékařem.

MUDr. Karel Veselý: „Asi nebude od věci dodat, že Marie původně vystudo-

vala střední zdravotnickou školu obor rehabilitační pracovník. Chtěla sice od začátku dělat tanec, ale nepovažoval jsem za špatné, aby se dozvěděla i něco více o kineziologii a o základech, co se vlastně v lidském organismu odehrává, jak pracují svaly atd. Porozumět těmto věcem vytváří dobrý základ i pro další práci tanečního pedagoga. Bylo nám ale od začátku úplně jasné, že se nakonec bude věnovat tancování.“

Marie Veselá: „Určitě je to dobrý základ předtím než člověk začne studovat dál různé taneční techniky, které si pak dokáže zdůvodnit, proč se děje to a ono.“

• Co dodat závěrem?

Věra Veselá: „Rádi bychom z pardubické letní taneční školy udělali tradiční akci. Naši lektori si to zde už vyzkoušeli a jistě se sem rádi vrátí.“
Děkuji za rozhovor.

-mn-

Z vystoupení POPBALETu v Praze

Foto: BoD

TANEČNÍ ROZHLEDY

Plakát letní prázdninové školy Tanec bez hranic, konané v Pardubicích

Foto: mn

A co tomu říká rehabilitační lékař?

Velice jsem ocenil možnost popovídat si v Pardubicích s MUDr. Karlem Veselým, který patřil k týmu zajišťujícímu letní školu „Tanec bez hranic“ pořádanou studiem POPBALET z Prahy. Když jsem přepisoval z diktafonu následující článek, v duchu jsem si říkal, že by neškodilo vydat knihu na téma uvedené v názvu článku. Pro tanečníky by to byl zřejmě úplný bestseller. Takže dejme slovo lékařům:

MUDr. Karel Veselý: „Mým oborem je rehabilitační lékařství a to už více než 30 let. Proč se zabývám vztahem tohoto oboru a tance? Má to k sobě v určitých směrech velmi blízko. Tanec jako pohybová estetika je zajímavá umělecká forma, která může ovlivnit právě mladé lidi v tom smyslu, že je to komplexní výchovný program. Je to dokonalé cvičení, které má kompenzační i formativní charakter - víme a máme v naší taneční škole Popbaletu vyzkoušeno, že když na začátku školního roku vyšetříme děti, které u nás začínají, že 95% z nich má vadné držení těla. Tím mají „založeno“ na pozdější problémy ve zdravotní oblasti - např. různé potíže páteře aj. To je dnes vážný problém nejen zdravotní, ale dá se říci, že i sociální a pracovní. Řada těchto potíží může vést nejen k pracovní neschopnosti a vůbec ke zhoršení kvality života. Čili - jestliže tyto problémy dokážeme ovlivnit už u dětí a to i v hromadnějších měřítku, bude to bezvadné.

Tancování, pokud se dělá dobře, je vynikající fyziologické cvičení. Vycházíme z rovnice, kterou najdete i v materiálech Popbaletu: Pohyb fyziologicky zdravý rovná se ekonomický. To nás zajímá v pracovním procesu, kdy je záhodno, aby se lidi neunavili a pracovali ekonomicky. A pohyb ekonomický rovná se estetický. Jestliže tato rovnice je porušena, a to se bohužel někdy stává, že se dělá jakási pseudoestetika, vedoucí ke zdravotním postižením, není to dobře. Tato rovnice musí být zachována. Tuto rovnici vyslovila jedna zajímavá dáma, paní Bess Mensediecková - jejíž žákyně paní Vojáčková stála u zrodu celé odnože moderního tance s vazbou na paní Kröschlovou a na další osobnosti českého tance. Toto heslo není tedy nic nového, ale snažíme se je v Popbaletu naplňovat konkrétním obsahem. Snažíme se, aby tanec pro děti znamenal všestranný rozvoj tělesný i duševní.

Tancování má jako umělecká disciplína i další poslání - formuje děti i po stránce citové, intelektuální, emotivní apod. Základním účelem potom v širším slova smyslu je nejen vliv na zdraví, ale i stránka sociální komunikace. Pěstování komunikace mezi lidmi je vlastně smyslem každého umění. Všichni dobře víme, že po stránce mezilidských vztahů jsme ve stádiu ranného kapitalismu a je zde mnoho, co bude potřeba napravit, aby se z této společnosti stala společnost slušných lidí.“

• *Řekněte něco všeobecně o škodlivých vlivech, kterým je vystavena naše populace a samozřejmě tanečníci.*

„Tato otázka je námět na román. Už děti v prenatálním stádiu, ještě než se narodí, jsou ovlivňovány celou řadou vlivů, životním prostředím, mohou to být vlivy přímé nebo i nepřímé, psychosociální atd. Děti se už rodí tímto poznamenány. Já jsem zde mluvil o vadném držení těla, ale velké procento dětí trpí tím, co nazýváme malou mozkovou dysfunkcí. Jsou to děti nejruznějším způsobem frustrované, neklidné... Jsou to v budoucnosti potenciální oběti drogových závislostí. Tyto věci kompenzovat vlastně znamená dělat aktivní protidrogovou prevenci - mimo jiné. Děti díky umělecké disciplíně dostávají určitý smysluplný program, do dětí se dostávají emoce, které nemusí hledat jinde. A pokud se náhodou dostanou na šikmou plochu, je jejich jediná šance, že naváží na nějaké předchozí emoce. Kdo je emočně naprosto plochý, vyrůstal v rodině, kde nebylo nic, ten se nemá čeho chytit, propadá se a není mu čím pomoci.

V podstatě jsou děti ovlivněné čímsi už od narození. S tím se musí počítat. Vytváříme-li nějaký výchovný program, musíme tyto vlivy kompenzovat. To za prvé. Za druhé - zdravý jedinec, obzvláště dítě, snese velkou zátěž aniž by se to projevilo negativně. Ale když ta zátěž trvá dlouho a když dítě nemusí být úplně zdravé, samozřejmě může se vyskytnout poškození a také se vyskytuje.

U aktivit sportovních, tělovýchovných, uměleckých je velkou otázkou do jaké míry je uplatňován správně princip kompenzace. Zatížení by nemělo být jednostranné, účelové. Klasický příklad je gymnastika. To je účelová záležitost, která slouží k tomu, aby cvičenci obstáli v určitém bodování. Při tréninku se často „jede“ bez ohledu na cokoli. Proto zdravotní postižení jsou u gymnastek značné.

My chceme, aby se děti formovaly do plnohodnotných osobností, jak po stránce tělesné, tak po stránce duševní. To je krédo POPBALETU.“

MUDr. Karel Veselý vypráví poutavě o léčení tanečníků

Foto: mn

• *Můžete být konkrétnější?*

„Je fakt, že při enormní zátěži, kterou představuje baletní průprava, se na spoustu věcí zapomíná. Zátěž je stimulující do určité hladiny. Jakmile překročí určitou mez, stává se vysoce nezdravou.

Teorie o volných kyslíkových radikálech, které vznikají a devastují organismus v důsledku nadměrné zátěže je dnes všeobecně uznávána. Představuje nový pohled na životosprávu a zejména na výživu, která by měla obsahovat dostatek ochranných látek, tzv. antioxidantů. Tyto látky jsou obsaženy ve vyvážené stravě, zejména tzv. středomořského typu (zase ta Itálie) s dostatkem čerstvého ovoce a zeleniny. A právě proto, že výživa z tohoto hlediska u nás většinou neodpovídá vysoké tréninkové, ale i pracovní zátěži, je odůvodněná tzv. suplementace - náhrada potřebných vitamínů a dalších biologicky aktivních látek ve formě výživových doplňků. Velmi však záleží na skladbě a původu těchto prostředků. Ty z přirozených zdrojů jsou podstatně účinnější, protože se snáze dostávají do tkání, kde působí.

Považujeme tuto oblast za nesmírně důležitou a proto jsme ve spolupráci s biochemiky a výživáři vytvořili program, který je určen pro vyrovnání následků enormní zátěže a který s velmi dobrým efektem používáme i mimo jiné u tanečníků, kteří nás vyhledávají se svými potížemi.

Potom je otázka vhodné obuvi, formování vložek do bot, otázka oblečení vůbec, to všechno patří do komplexu prevence. A dnes už víme dost na to, abychom mohli velmi účinně předcházet zdravotním problémům, které byly anebo ještě jsou u tanečníků standardní. Když je tanečníkovi 35 let, má běžně artrózu, přetížení nosného kloubu. Nemusí k tomu ale vůbec dojít, pokud je člověk už od mládí veden k tomu, aby to vyrovnával, aby se tím zabýval, nenechal to plovat s tím, že teď jsem mladý, fajn. Ale ve vyšším věku se leccos projeví. Přitom je nesmyslem si myslet, že skoro každý klasický tanečník musí být téměř invalida ve čtyřiceti, padesáti letech. Že tento proces je neodvratný. Víme už dnes dost o tom, aby se to dalo vyrovnat. Je potřeba činit včas opatření, dělat prevenci, aby se předešlo trvalým poškozením.“

Děkuji za rozhovor.

-mn-

Kde najdete *TANEČNÍ ROZHLEDY* na Internetu? No přece tady → <http://www.bod.cz>

Jiří Lössl a jeho publikační činnost aneb Páni kantorři, pozor!

Následující rozhovor s Jiřím Lösslem se odehrál během letní Mezinárodní taneční dílny v Ústí nad Orlicí. Sice jsem si s Jiřím Lösslem mohl popovídat ještě při Letní škole tance Jiřího Rebce ve Chvaleticích na přelomu července a srpna, nebo ještě později při další dílně v Chocni, ale využil jsem domácího prostředí a útulného sálku Střediska kulturních služeb s malým barem. Úmyslně jsem v předchozích řádcích uvedl některá prázdninová působiště Jiřího Lössla, abych zdůraznil, že je o jeho pedagogickou práci zájem. Zní to školometský, takže řečeno slovy starých dotazníků bych ještě mohl dodat, že je v kolektivu oblíben, což pro tentokrát není fráze.

• Je něco v českém tanci, co vás v posledním roce zaujalo, nebo ovlivnilo? Nebo jste nehledal podněty kolem sebe a soustředil jste se na svoji práci?

Jiří Lössl: „Přiznám se, že jsem letos příliš nehledal. Protože cítím momentálně potřebu si spíše odpočinout. Takže ani tolik neučím, ani tolik nechoreografuji, ani nechodím na každé představení, spíš relaxuji. Ovšem o to víc píši! A mimo práci se snažím chodit hodně do přírody.“

• ??? Říkáte, že píšete. A co, mohu-li být zvědavý?

„Měl jsem štěstí, že jsem jako diplomovou práci na HAMU zpracovával rytmickou a pohybovou výchovu dětí ve věku 6 - 9 let. A druhé štěstí spočívalo v tom, že se našla organizace, která byla ochotná tuto práci vydat knižně. Tím pádem se tento materiál mohl dostat do okruhu lidí, kteří se zabývají pohybem a výchovou této věkové skupiny. Teď momentálně byl dokončen druhý díl, dodělaly se k němu obrázky, které mimochodem kreslila ústeckoorlická rodačka Zita Pavlišťová. Je to i kvalitní kostýměrka a scénografka, ostatně vám ji představovat nemusím.

Právě se pouštím do metodického listu pro pedagogy základních uměleckých škol pro věkovou skupinu žáků od deseti let výš. Téma je: Základy

moderního tance s použitím principu techniky Merce Cunninghama. Není to v žádném případě „čistý“ Cunningham, je to moderní tanec s použitím techniky Cunninghama.“

• Když jsme se dostali k tomuto námětu, každá publikace by se měla především nabízet a prodávat. Kde si mohou čtenáři Tanečních rozhledů objednat zmíněné publikace?

„Zájemci si mohou objednávat buď přímo u mě (pozn. redakce: Novostránská 72, 100 00 Praha 10, tel. 02-7822323), nebo první díl je v přímém prodeji na Ústřední škole české obce sokolské, v Tyršově domě. První díl je zpracováván jako základní stavební kostka. Kniha je členěna do třech základních kapitol - první se věnuje rytmické výchově, druhá pohybové výchově a třetí kapitola je věnována taneční výchově. V každé kapitole je nejprve určitý teoretický základ pro pedagoga, aby se orientoval v oblasti. Potom kapitola pokračuje v praktické části, kde je uvedeno, jak tyto věci přibližovat dětem. Jak konkrétně? Například hravou formou, formou říkadel, písniček, básniček se naučí základní pojmy jako je metrum, rytmus, melodie, atd. Kniha stojí osmdesát korun. Ke knize existovala i videokazeta, ta je bohužel dnes zcela vyprodaná a o reedici se zatím neuvažuje.

Druhý díl podrobně rozpracovává pohybovou výchovu. Zatímco první díl se zabývá věkovou skupinou 6 - 9 let, druhý díl se dotýká i starší věkové kategorie přes deset let. V druhém díle je detailně rozpracovaná pohybová výchova, věnuje se jen pohybové výchově.

Další díl by se měl věnovat jenom rytmické výchově a závěrečný díl by měl být pouze o taneční výchově. Cenu druhého dílu zatím neznám, protože kniha je v této chvíli někde v mašinérii nakladatelství, k dispozici by měl druhý díl být někdy po prázdninách.“

• Kam směřujete umělecky ve své práci a tvorbě?

„Na HAMU jsem studoval u Ivanky Kubicové techniku Marty Graham, měl jsem možnost seznámit se s technikou Cunninghama, kterou dnes sám vyučuji a stejně tak jako tady se věnuji afrotechnice a kontaktní improvizaci. Posledně jmenované mě dnes zavádí stále častěji k volné pohybové tvorbě. Jsem velmi rád, že se mi postupně daří objevovat spolupracovníky v řadách hudebníků, v řadách hudebních skladatelů, mezi pěveckými interprety.

Letos se mi podařilo navázat spolupráci s ateliérem textilní tvorby. Tato spolupráce tvorbu, kterou se zabývám, posunuje zase o kousek dál. Vstupuje do ní faktor práce s materiálem. Pro mě je zajímavý moment, že kontaktní improvizace se zabývá pohybem vyplývajícím z kontaktu lidí, z kontaktu s podložkou, s prostorem. Ateliér textilní tvorby pro mě přináší příjemnou možnost, že se mohu zabývat kontaktem dvou lidí prostřednictvím materiálu. Pro mě je zajímavé oživovat materiál. Dávat mu duši prostřednictvím tanečníka.“

• Jací tanečníci se podílí na tomto projektu?

„Přiznám se, že si tanečníky nevybírám podle toho, jak jsou technicky vyzpělí, ale podle toho jak mě osloví jako lidé. Jestliže mi tanečník má co říci jako člověk, věřím, že si s ním budu rozumět i při práci.

Jak jsem říkal úvodem. Jsem teď ve stádiu, kdy odpočívám a kdy si dopřávám přepych - on to snad není ani přepych, já jsem tímto způsobem k práci přistupoval vždycky - prostě pro mě tvořit neznamenal, že musím udělat choreografii. Choreografii jsem tvořil tehdy, když jsem cítil potřebu. A rád bych tomuto opět dostal. Zkoušíme a mám štěstí, že lidé, obklopující mě, na mě nespěchají. Netlačí mě, aby příští neděli byla choreografie hotová. Protože my se vlastně seznamujeme, hledáme se. Proto, aby nám v budoucnu práce šla daleko rychleji. A já se na práci velmi těším.“

Děkuji za rozhovor.

Zbývá ještě dodat, v souvislosti s publikační činností Jiřího Lössla, že svůj čas Jiří Lössl věnuje intenzivně metodické práci. Vznikl tak projekt „Estetický pohyb jako zdroj dětské radosti“. Jsou to výukové systémy pro pedagogy základních uměleckých škol, pro pedagogy tanečních souborů a zájmových skupin a jsou směřovány k tématu jak učit. Zpravidla jsou materiály řešeny tak, že zájemci mají k dispozici výukovou lekci, kterou si projdou na vlastním těle. Hned po této lekci následuje hodina metodiky, jak tuto techniku učit, jak s ní pracovat, jak jí předat dětem a mládeži. Proto páni učitelé pozor, nepřehlédnout!

-mn-

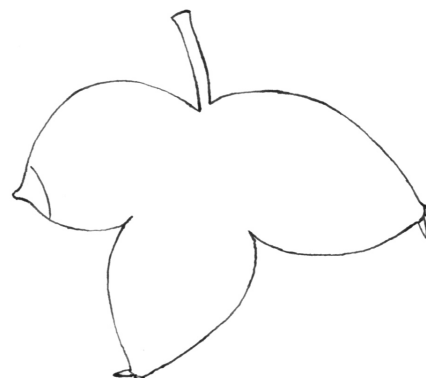

Jiří Lössl při práci

Foto: Petr Vašek

Víte o tom?

- ☞ Francouzské kulturní středisko avizuje na 28. a 29. října 1998 představení moderního scénického tance situovaného do Duncan Centre. Vystoupí La compagnie Théron-Murray. Představí tři ukázky ze své tvorby: Raskolnikova, Nájemníky a Step by step.
- ☞ Mimi Fortunae Brno vystoupilo v době, kdy probíhala sazba našeho časopisu t.j. 14. října 1998, v Divadle Bolka Polívky v Brně. Na programu jsou dvě nejúspěšnější choreografie Mimi Fortunae: Malý princ a Ptáci. Od 6. října opět začaly kursy moderního tance, které pořádá tento soubor, každý týden vždy v úterý a ve čtvrtek v areálu kolejí Viněřská (KTV). Lekce by měly začínat v 17⁰⁰.
- ☞ Na kulturní akci pořádané v rámci Týdne pro duševní zdraví 19. a 20. září 1998 v areálu bohnické psychiatrické léčebny vystoupili mimo jiné: Pohybové divadlo Jumping Hamada a brněnský „fyzický“ básník Petr Váša.
- ☞ Třetí zářijový týden proběhl v Kolíně opět Kašparův kolínský memoriál. Na své si přišli příznivci pantomimy, pohybového divadla... Vystupovalo se na několika místech zároveň, takže festival jak má být.
- ☞ Česká televize věnovala 20. září ve 20⁰⁰ hodinový medailon „Zblázka“ grafikovi, ilustrátorovi, autorovi happeningů etc. Janu Steklíkovi, řediteli Křížovnické školy čistého humoru bez vtipu. Každý měsíc najdete v našem časopise jeho kresbu. Je pro nás velmi příjemné, že tento umělec patří k fandům Tanečních rozhledů. Spolu s ním se na televizní obrazovce objevil i „spoluředitel“ Křížovnické školy Karel Nepřas ad.
- ☞ V Pardubicích nezahálí - 26. září 1998 měl v ZŠ Dubina proběhnout taneční seminář pod vedením Evy Malátové - klasický tanec a Adriany Poláčkové - Pozdníkové (gratulujeme ke svatbě!) - moderní tanec.
- ☞ ZUŠ Vysoké Mýto hledá učitelku na taneční obor.
- ☞ Premiéra! Východočeské divadlo Pardubice uvedlo nové nastudování známého muzikálu Hallo, Dolly! Režie a choreografie Gustav Skála. V hlavní roli Dagmar Novotná.
- ☞ Nejaktuálnější informace najdete na Internetových stránkách našeho časopisu na adrese <http://www.bod.cz>. Pomocí formuláře na stránce kalendáře akcí nám můžete posílat (a někteří již i posíláte) informace k bezplatnému zveřejnění. Internetový kalendář obsahuje i ty akce, které nám sdělíte den před jejich konáním!!!

Kresba: Jan Steklík

V příštím čísle přineseme

- ☞ Rozsáhlý materiál a fotodokumentaci z celostátní přehlídky scénického tance Tanec, tanec...98
- ☞ Navštívíme choreografickou soutěžní přehlídku Olomouc '98
- ☞ a řadu dalších informací...

Taneční festival ve Vídni

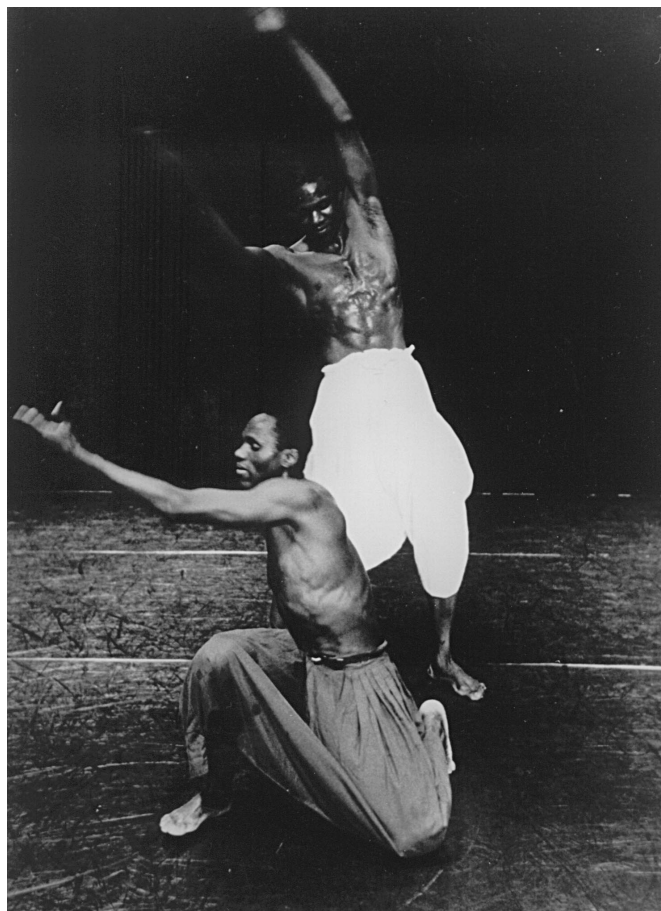
Už patnácté léto se Vídeň těšila spoustou obdivovatelů tance, kteří tam přicházejí z celé Evropy, a v posledním čase z celého světa, na známý taneční festival. Jejich pohnutky jsou různé - vidět množství zajímavých představení, produkcí známých i méně známých tanečních skupin, absolvování nespočtu tanečních seminářů, anebo jen setkání nových lidí, nových tanečníků, pedagogů, choreografů. Tohoto roku byl festival skutečně velkou záležitostí, přibýlo mu několik aktivit a prodloužil se o několik týdnů.

Festival ve Vídni se skládal ze tří oblastí: Festival představení **Im Puls Tanz in Wien**, festival seminářů **Internationale Tanzwochen Wien** a stipendijní program pro současného tance **Dance WEB**. Festival Im Puls, který tradičně trvá jeden měsíc se prodloužil na šest týdnů, přinesl 30 produkcí z 12 zemí, v pěti divadlech. Mimo prezentace evropských, amerických, nebo kanadských představení, na které jsme v Evropě zvyklí, prezentoval tento rok skupiny z Afriky, Taiwanu, Indie i Japonska. Nabízel i množství „extra“ představení, organizovaných v průběhu festivalu.

Obvyklé 3 týdny seminářů Internationale Tanzwochen Wien trvaly tento rok 4 týdny. Festival už dosahuje podobu obrovského tanečního „trhu“, kde si ze 150-ti různých seminářů můžete vybrat od baletu, stepu, přes všechny možné styly a formy moderního a současného tance, až po výuku tradičních tanců afrických, indických... Semináře probíhají paralelně v deseti obrovských sálech Univerzitního sportovního centra a Baletní školy, kde se v týdenních intervalech vystřídalo téměř 60 pedagogů a několik tisíc učenlivých tanečníků skutečně z celého světa. Mnozí z pedagogů se za těch pár týdnů stali jakýmsi „inventářem“ festivalu. Jsou to například Joe Alegado (Limon technika), Geraldine Armstrong (jazz), Pascal Couillaud (jazz), Ismael Ivo (modern dance)... S novými trendy přichází i noví pedagogové jako Randy Warshaw (Release, kontaktní improvizace), Andrew de L. Harwood (kontaktní improvizace), Hope Martin (Alexandrova technika), Frey Faust (New Dance), David Zambrano (Flying Low)...

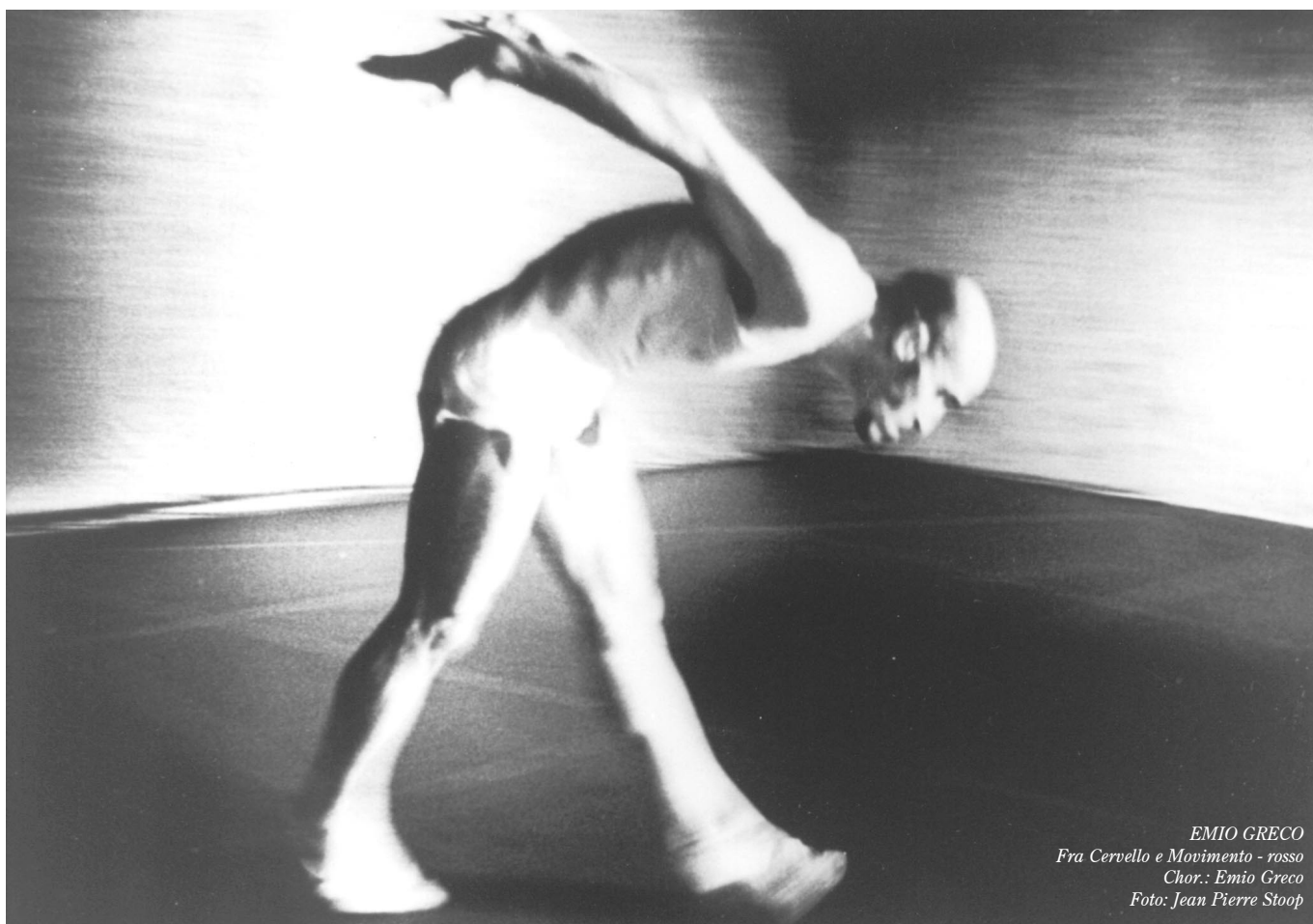
Mimo těchto tzv. kursů, na kterých při tom velkém množství tanečníků je možné si jen zacvičit a „bojovat“ o místo na sále, realizuje festival speciální projekty. *Coaching project* nabízí týdenní intenzivní práci s choreografem v poměrně malé skupině lidí. Letos proběhlo osm projektů (F. Faust/USA, Emilio Greco/Holandsko, Andrew de L. Harwood/Kanada, John Jasperse/USA, Randy Warshaw/USA, Elizabeth Corbett/Francie, Belgie, Mark Tompkins/Francie, Ko Murobushi/Japonsko).

Dalším specifickým projektem jsou *Pro Series* - desetidenní tvořivé dílny

CIE. SALIA NI SEYDOU
Figninto
Chor.: Seydou Boro & Salia Sanon

Foto: Marc Coudrais

EMIO GRECO
Fra Cervello e Movimento - rosso
 Chor.: Emilio Greco
 Foto: Jean Pierre Stoop

s významnými choreografy, jejichž výsledky jsou veřejně prezentované. I tento projekt se letos rozšířil. Přišlo šest choreografů: Carlotta Ikeda (Francie), Ismael Ivo (Německo), Nir Ben Gal (Izrael) David Hernandez (Belgie), Jorma Uotinen (Finsko) Susanne Linke (Německo).

Třetí oblastí festivalu je Dance WEB - stipendijní program pro současný tanec, který už třetí rok dává možnost vybraným mladým tanečnickům a choreografům absolvovat všechno, co festival nabízí. Tento rok jich Vídeň přivítala 60 a to ze zemí západní i východní Evropy, Jižní Ameriky (Chile, Argentina), Asie (Kazachstán, Izrael, Arménie), Afriky (Keňa) i Austrálie.

Festival začal hvězdným obsazením: William Forsythe (Ballet Frankfurt), Jiří Kilián (Nederlands Dans Theatre), Anne Teresa de Keersmaeker (Rosas), Josef Nadj (Centre Choréographique National d'Orléans).

Po otevření s „ověřenými“ choreografiemi, kde si mohli přijít na své i ti nejnáročnější, „neobaletomani“, milovníci abstrakce či pohybového divadla, přišel čas i pro různé novinky, experimenty.

Zajímavé je objevení společných rysů ve tvorbě některých skupin, které byly na festivalu novinkami. Šlo o zachování kulturní a historické identity a její využití v tvorbě jako inspiraci, nebo jako základní myšlenku při tvorbě současného tanečního díla. Neobyčejnou poetikou zaujalo představení „Portrait of the Families“ skupiny Cloud Gate Dance Theatre z Taiwanu v choreografii Lin Hwai-mina, kde se střídala současnost s tradičními folklorními prvky. Izraelská skupina Liat Dror Nir Ben Gal Company přivítala diváky v atmosféře židovské komunity, kde se odehrávaly skutečné i vymyšlené příběhy minulosti i současnosti. Africká skupina třech tanečnicků a třech tradičních afrických hudebníků Salia Ni Seydou zaujala svojí upřímností, jednoduchostí a snahou nacházet společnou cestu mezi tradicí a současností. Indické představení „Bharata Natyam“ v provedení skupiny Compagnie Alarmél Valli z Madrasu bylo zvláštností festivalu. Neslo se ve stylu klasického indického tance, takže se mírně vymykalo z dramaturgie festivalu. Určitě se však neodlišovalo kvalitou a profesionalitou.

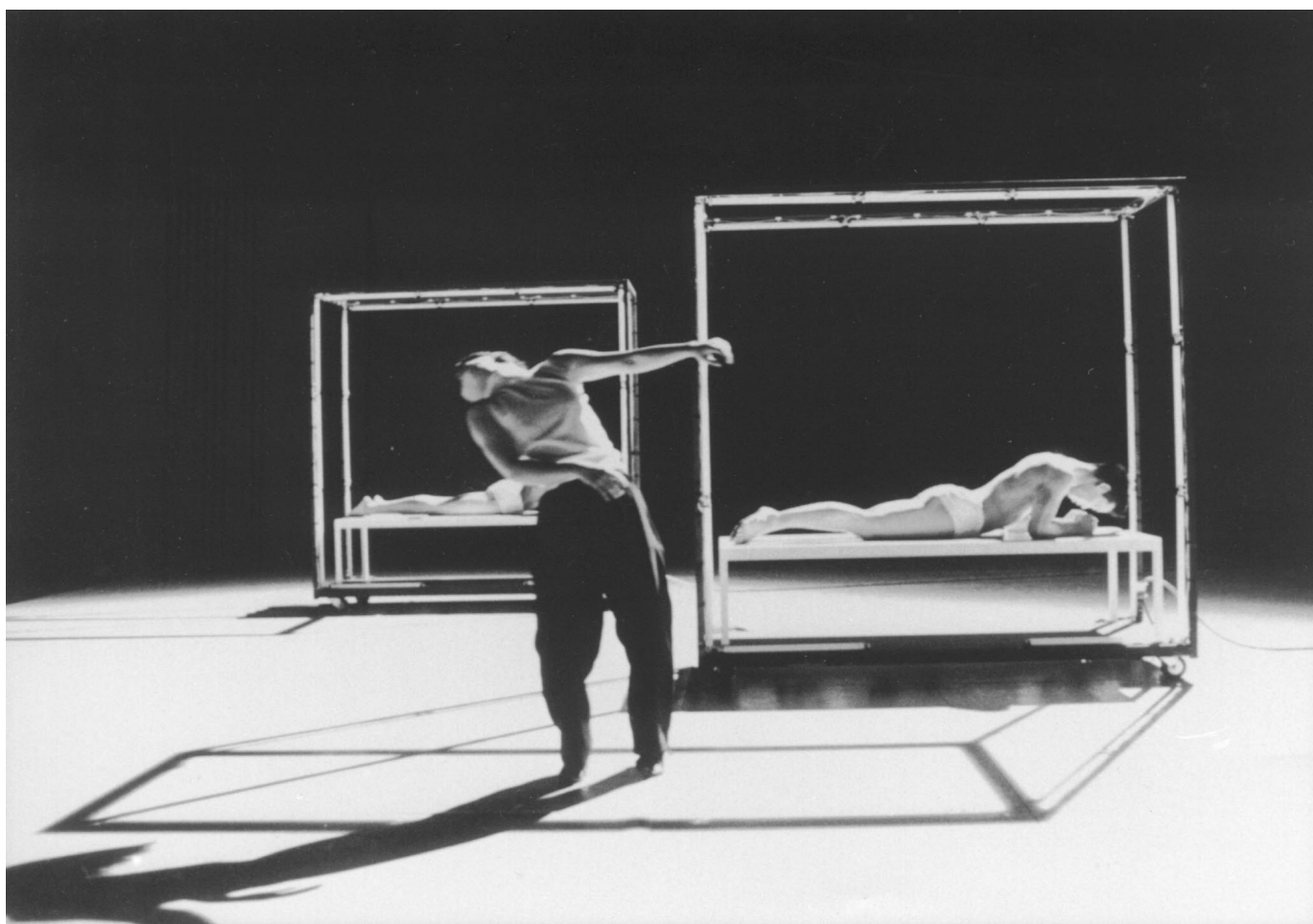
S Japonskem to tento rok bylo naopak. Žádné tradiční Butoh představení, ale výrazné novodobé dílo, plné zvukových, světelných a vizuálních efektů, závislé tímto na technických vymoženostech - „I was real“, Saburo Teshigawara a Company Karas.

Francie byla mimo Josepha Nadj prezentovaná díly dalších tvůrců. Angelin Preljocaj, známý jako citlivý inovátor děl Ballet Russes zklamal autorským dílem „Paysage apres la bataille“. Pařížský choreograf José Montalvo se postaral o rozvíření do té doby hloubavé atmosféry festivalu, když uvedl vynikající představení „Paradis“, plné nové osvěžující energie, vtipu a zajímavě propracovaných tanečních a vizuálních nápadů. Mark Tompkins, „starý ostřílený vlk“, přesvědčil, že je mistrem mimo jiného i herectví a to v představení složených z kratších solí, kde tanec byl tou nejnenápaditější složkou.

Belgie měla značnou převahu. Vzpomenutá Anne Teresa de Keersmaecker uvedla jedno ze svých nejpozdějších děl „Fase - Four Movements to the Music of Steve Reich.“ Toto „šestnáctileté“ dílo, i v pohybu korespondující s minimalistickou hudbou S. Reicha, bylo zajímavým nahlédnutím do způsobu práce Keersmaecker a i naproti tomu, že bylo v rámci „extra“ představení, zanechalo na festivalu nejintenzivnější stopu. Ta samá choreografka se skupinou Rosas prezentovala (mimo „Just Before“ v úvodu festivalu) svoje nejnovější dílo „Drumming“ na hudbu Steve Reicha. Šlo o nevšední událost, protože se jednalo o světovou premiéru. Výjimečné bylo však i svoji kvalitou. O výjimečnosti třeba hovořit i v souvislosti s představením „A Little Something On Bach“ bruselské skupiny Les Ballets C. de la B. Toto představení se stalo doslova hitem festivalu a to z řady důvodů, které se zrcadlily v této práci choreografa Alaina Platela. Jevišťě zaplněné vším možným, co dnešní doba přináší (konkrétně na scéně, ale i obsahem). Proto se představení stalo jedné části publika velmi blízké, ale některému divákovi právě proto velmi vzdálené.

Novinkou festivalu, se kterou se pravděpodobně bude pokračovat i v budoucnosti, je prezentace tanečních škol a jejich studentů. Tento rok se prezentovali tři mladí choreografové, absolventi školy PARTS v Bruselu působící pod uměleckým vedením Anne Teresa de Keersmaecker. Festival se skončil. Přinesl množství zajímavého, inspirativního, provokujícího, dráždivého, kvalitního i méně hodnotného. Přinesl mnoho otázek a hledání odpovědí. Po přežití toho všeho, co se do těchto 6 týdnů vešlo jen doufám, že za rok se festival nerozšíří o další aktivitu a o další týdny, aby se mohla rozvíjet i jeho vnitřní kvalita. Takový prudký nápor tance může být i příliš unavující. A i od tance je třeba si občas oddechnout.

Zuzana Bacová - Bratislava - Slovensko

SABURO TESHIGAWARA & COMPAGNIE KARAS
I was real - documents
 Chor.: Saburo Teshigawara

Foto: Dominik Mentzos

Tanec v ulicích - anketa

Holandská choreografka Grietina Molenbuur si kromě několika málo tanečnic ze svého jinak početného souboru přivezla na letní Mezinárodní taneční dílnu do Ústí nad Orlicí také speciální dárek pro účastnice dílny. Dvě připravené choreografie, které nacvičila a předvedla se svými svě- řenkyněmi nejen před Roškotovým divadlem před jedním z představení festivalu 3 x Modern Dance, ale i na ústeckoorlickém náměstí v podloubí (bohužel bylo šeredné počasí) i na prostranství před budovou ZUŠ. Nezbývá než dodat, že obě choreografie měly humornou atmosféru, první více méně připomínala chaplinovský styl humoru dvacátých let, druhá parodovala film Sestry v akci. Pro oba tance Grietina Molenbuur přivezla z Holandska dokonalé kostýmy.

Jak zapůsobilo pouliční tancování na tanečnický a účastnický dílny, jsem se zeptal alespoň některých z nich:

• *Jaký je váš názor na pouliční tanec, na tanec venku?*

Jana Dohnalová, Praha: „Tanec venku mě oslovuje. Je to rozhodně dobrá propagace tance. Laiky přitáhne do divadla. Mělo by se to asi dělat. Ale nedovedu si představit, jak bych dělala já propagaci před představením tímto způsobem. Mám malý soubor a když bychom měli před představením zkoušku v divadle, kde hodina stojí určité peníze, kdo by šel ještě před divadlo vystupovat a kdo by zkoušel? Kdybych ale měla větší soubor, víc lidí, určitě bych tento způsob propagace tance před představením uplatnila.

Tanec ve volném prostoru je opravdu hezký. Znamená inspiraci, ať se tančí kdekoli, na náměstí, v podloubí. V Praze jsem viděla tancování venku v parku v Čermínském paláci, bylo to krásné.“

Karla Brožová: „Pouliční tanec se mi líbí. My jsme viděli tancování venku v Avignonu. Je to opravdu dobrá věc, ale neobvyklá. S Bandou Praha jsme takhle už vystupovali na nádvoří, v klášteře, nebo na hradě, když jsme „jeli“ Vltavu. Vždycky jsme si domluvili, kde můžeme vystoupit a šlo to. Bylo to příjemné. Navíc naše tancování „do lidova“ se ven hodilo.“

Jiří Chládek, Ústí nad Orlicí - Praha: „Pouliční tancování má smysl v tom, že dává bezprostřední kontakt s lidmi. Vidím, jak lidi reagují, chybí pomyslná jevištní hráz. Navíc diváci tvoří skupinu, která není žádným způsobem selektovaná, je to skupina, která se náhodným způsobem sejde a pro ni vytvářím v tu chvíli dané dílo. Pro tanečnicka musí být velký zážitek, když vidí, jak konkrétní diváci v některém okamžiku dobře reagují a jeho taneční kreace lidi láká. Osobně bych to chtěl zkusit, protože jsem ještě nikdy neměl příležitost zažít na vlastní kůži něco takového.“

Jan Schmidt, Praha: „Pouliční tanec mě určitě oslovuje, sám jsem ho už také dělal. Viděl jsem mimo jiné velmi zajímavé formy, které lze využít jako propagace představení. Pokud se mi podaří vymyslet něco, o čem bych byl přesvědčený, že to bude natolik zajímavé, abych zaujal lidi na ulici, použil bych to pro propagaci vystoupení zcela určitě.

Rád bych prostřednictvím tance venku přilákal do divadla i lidi, kteří o našem souboru nic neví, aby nechodili pořád jen rodiče, známí, a další ustálený okruh diváků.

A kdybych někdy v životě náhodou měl možnost pracovat s větším tělesem, tak si dokážu představit prostory, ve kterých by pohyb s výtvarnou stránkou vycházel určitě moc hezky.“

Jana Faltová, Červený Kostelec: „Jako tanečnice bych se pouličního tance nebála, šla bych tančit ven mezi lidi. Určitě bych to chtěla zkusit. Lidi se aspoň dozvědí, že v jejich okolí existuje něco jako scénický tanec. Udělá se tím určitě velká reklama.“

Jiří Lössl, Praha: „Pouliční tanec mě oslovuje, říká mi cosi, ale sám bych tímto způsobem nepracoval.“

Veronika Kolečkářová, Brno: „Já bych se asi styděla při takovém vystoupení přímo na ulici. Například co jsem dnes viděla, bych se určitě styděla dělat, protože se mi to moc nelíbilo. Nelíbilo, protože mi to nepřišlo až natolik legrační, aby mě to nalákalo jako diváka. Rozhodně bych tímto způsobem nepracovala, abych někoho přilákala na naše před-

Mezinárodní skupina sestavená z účastníků Mezinárodní taneční dílny nacvičila choreografii Grietiny Molenbuur pod názvem „Get together“ Foto: BoD

stavení, protože děláme úplně jiné věci, jiný styl. Takže kdybych udělala něco podobného a divák proto na nás přišel do divadla, mohlo by ho to odradit. Kdyby se ale nejednalo přímo o tento typ humoru, a vycházelo by se z práce blízké našemu stylu, a tančilo by se ne na ulici, ale někde v parku, nebo ve starém domě, jsem pro.“

Kristýna Kechrtová, Uherské Hradiště: „Pouliční tanec tady v Ústí jsem viděla, byl perfektní. V našem souboru jsme si naplánovaly, že něco zkusíme před naším představením. Zkusíme úplně jiný nápad, ale taky někde na ulici...“

Leona Boldová, Praha: „Zažila jsem něco takového poprvé tady. A protože jsem dokonce sama i účinkovala ve skupině, co vystupovala venku, vím, co to obnáší.“

Je to určitě prospěšná práce směrem k veřejnosti. Veřejnost se něco dozví, upoutá se pozorností. Myslím, že tento způsob je dost dobrý.“

Kristýna Černá: „Moc se mi to líbilo, sama jsem v obou tancích s Holanďankami vystupovala. Jsem moc nadšená a nepochybuji, že se tanec tímto způsobem spoustě lidí zpřístupní. Jsou lidi, co do divadla nepřijdou, kdežto když se tančí na náměstí, tanec uvidí i náhodní kolemjdoucí. Na srpen máme naplánováno tancování venku, takže zkusíme něco takového dělat. I když ještě ne s humorem jako tady, na to si netroufáme.“

Jana Francová: „Mě to oslovilo, ale hlavně mě to velmi pobavilo... Nevím, jestli se dají dělat smutné věci na ulici. Ale určitě je tancování venku důležité pro diváky, protože se přitáhnou i takoví, kteří by na tanec normálně nikdy nešli. Takhle lidi venku přitáhne hudba, potlesk, dupání, pohyb a možná pak i přijdou do divadla. Určitě bych se o něco takového i sama pokusila.“

Mariana Blaščíková, Liptovský Mikuláš, Slovensko: „Bylo to velmi zajímavé, ale myslím, že je velmi těžké dělat tyto věci, protože podle mě by mělo být takové představení především do značné míry humorné. Protože právě humor nejlépe osloví diváky. A humor je všeobecně velmi těžké dělat.“

Kristýna Krejčová: „Chtěla bych to někdy sama zkusit, jenže tady kdybych byla na dílně u Grietiny Molenbuur by mi potom chyběly normální taneční lekce, pokračování variací. Ale jinak mi to přijde hezké.“

Radka Košíková, Uherské Hradiště: „Musím říci, že jsem o možnosti dělat s dětmi pouliční tanec neuvažovala, až teprve teď, kdy jsem byla jednou z účastnic dílny Grietiny. Až když jsem sama s Grietinou prožila tuto dílnu, když jsme nacvičovali s ní pouliční divadlo, které bylo fantastické... Nadchl mě její entuziasmus, její nadšení, celkově její přístup k této práci, ale potom i skvělá odezva pouličního tance... Nakonec jsme začaly uvažovat s zákyněmi, které tu mám ze základní umělecké školy, že bychom mohli takto zahajovat svá představení. A potěšilo mě, že s tím přišly ony samotné. Říkaly, že by nebylo špatné si takto získat diváky po Hradišti. Začaly uvažovat jakým způsobem a začaly dokonce vymýšlet témata, která se mi zdají podnětná.“

Dílna s Grietinou byla úžasná. Mohla jsem poznat její způsob práce, její přístup k vytváření choreografie. Pro mě jako učitelku základní umělecké školy je to velkým přínosem.“

Všem dotazovaným děkuji za odpovědi.

Podtrženo, sečteno: Ne snad, že by se celý taneční národ vyrojil tančit do ulic, poté co jsme na několika místech našeho časopisu věnovali prostor tomuto tématu. Ale v době, kdy se přes zimu připravuje program na příští léto, neuškodí připomenout možnosti, které tancování kdekoli venku přináší. Jen tak čistě mezi námi - stejně se těším, že sám někdy někde jen tak půjdu a najednou ejhle - tanec!

-mn-

Grietine Molenbuur (vlevo) s Mezinárodní skupinou sestavenou z účastníků Mezinárodní taneční dílny (nahore) při pouličním představení Foto: BoD

Festival 3x Modern Dance

Letos se nám v Ústí nad Orlicí (píši nám, protože patřím zároveň ke štábu organizátorů) podařilo podruhé uspořádat v rámci Mezinárodní taneční dílny začátkem července třídenní festival moderního tance. Festival byl určen kromě účastníků dílny „normální veřejnosti“. Proběhl v Roškotově divadle.

Snem všech ústeckých organizátorů bylo alespoň v malíčkých rozměrech napodobit atmosféru avignonských tanečních stáží Rencontre et mouvement, kdy tanečníci přes den cvičí a večer navštěvují představení v rámci avignonského festivalu. Nezapomenu nikdy, jak po únavných avignonských dnech na třetím, či čtvrtém představení až sebe lepších světových hvězd příležitostně „poklímával“ snad každý. A to nás ještě čekala každý další den kromě cvičení beseda s choreografem. (Pro ty co, mě znají, musím podotknout, že jsem necvičil, ale byl angažován jako klavírní korepetitor). Řeklo by se, že tedy ztráta času a zbytečná investice od pořadatelů. Naopak! Na takové dny, nabitě tancem se nezapomíná.

Festival 3x Modern Dance jsme letos obohatili o diskusní podvečerní klub, vedený Zdenou Hamplovou z Bratislavy, kde se hodnotilo předvedené a také uvažovalo o některých obecných jevech v tancích.

Kdo vystoupil na festivalu?

Pátek 3. července 1998: **ZUŠ Uherské Hradiště** (chor. Ladka Košíková), **ZUŠ Červený Kostelec** (chor. Blanka Šourková), **C-Dance Ústí nad Orlicí** (chor. Petr Sedlak, Iveta Zahradníková, Eva Veverková) a **Domino Praha** (chor. Lenka Ottová).

I když zmínku by si zasluhoval každý, alespoň pár vět o choreografii Tím huř v provedení Domina. Každý, kdo sleduje tvorbu Lenky Ottové delší dobu, uvažoval zejména po jejím „Snu o svobodě“ co dál. Odpověď přišla jasná. Na jevišti poněkud „proklestěný“ soubor (řečeno slovy lesohospodáře), zbyli jen ti nejlepší, dynamická hudba, radost z pohybu, prostě svěží věc, která sice nepřevrátí prkna světového šoubyzysu, ale na poměry českého neprofesionálního tance sahá značně vysoko díky tomu, že si na nic nehraje. Myslím, že právě tak vznikají asi ty nejlepší věci. Navíc Domino zřejmě přijelo do Ústí značně odpočaté, nebo s chutí se blýsknout, energii mohlo rozdávat.

I škarohlídský estét, nebo rádobykritik musí připustit choreografii Tím huř některé aspekty, které z ní dělají silné divácké lákadlo alespoň pro mladou generaci.

Především si tanec na nic nehraje - 1) tanečníci tančí na svou „generační“ hudbu. To pro mě znamená dost, protože mám období, kdy moc nevěřím tomu, když mladý tanečník tančí na „neposlouchatelnou“ vážnou hudbu typu Schönberga, Berga, Weberna apod. To se vždycky ptám: „A copak ty holoubku posloucháš doma?“ Protože má-li být umění pravdivé, a má-li se tanečník sžít s výpovědí choreografa, hledal bych počátek někde tady - u výběru hudby. Domino má ode mne v tomto případě jedničku. Generační výpovědi (pokud se povedou) mají vždycky tah na branku. Mimochodem, předcházející věty neznámají, že bych sám nevěřil některým směrům vážné hudby. Ale jako učitel hudby a klavírista dost dobře z praxe vím, kde má i inteligentnější část mládeže své hudební hranice. Ale to bych odbočil někam úplně jinam - nicméně pro estety dodávám: Samozřejmě, že je potřeba vychovávat k náročné vážné hudbě a trpělivě mládeži znovu a znovu podsouvat kvalitu.

2) Pohybový rejstřík tance je adekvátní jak hudbě, tak námětu tance - čili další předpoklad k tomu, aby výsledný kaleidoskop dopadl na výbornou.

3) Tanečníci stíhají nejen tančit, ale i „se tvářit“, což znamená, že tančí v nadhledu a tedy mají na to, aby oslovili diváky.

4) Rozebírat námět choreografie a jeho postupné naplňování, či některá místa, kde možná choreograf sbírá síly na pokračování, nehodlám. Přestože díky Lence Ottové mám tuto choreografii doma na videu. Nebylo by nic jednoduššího než krok po kroku komentovat. Ale o to snad nejde - závěrem raději výsledný dojem z Roškotova divadla: Nekonečný nadšený potlesk diváků!

Sobota 4. července 1998: **Duende, Holandsko-Leeuwarden** (chor. Grietine Molenbuur) a **C-Dance Ústí nad Orlicí** (chor. Eva Veverková)

Tento večer měl ze všech tří nejlepší návštěvu, zejména díky propagaci ve vysílání českého rozhlasu Hradec Králové a díky dobré pověsti, kterou si Duende udělalo svými vystoupeními v regionu před dvěma lety. Přestože choreografka Grietine Molenbuur přivezla pouze tři své sólistky, diváci byli jistě spokojeni, protože ve svých třech cca 10 - 15ti minutových choreografiích předvedla různé polohy práce. Atmosféra každého tance díky kvalitním kostýmům i rekvizitám byla dokonalá. Nejlepším kusem Grietiny Molenbuur zůstávají Tři sestry (na námět A.P.Čechova). Foto z tohoto tance jsme měli na obálce Tanečních rozhledů č. 1/98. Tento tanec snese nejpřísnější kritéria a o jeho kvalitách svědčí i to, že jej má Duende na repertoáru pěknou řádku let. Tance „Hotelový pokoj“ a „Láska nezná žádné hranice“ holandského souboru měly naopak v Ústí nad Orlicí svoji premiéru! Před tímto festivalovým představením i po jeho skončení tančily před Roškotovým divadlem frekventantky dílny spolu s Holandankami (včetně Grietiny Molenbuur!) výborný pouliční tanec, zakončený happeningovým způsobem - přihlížející diváci i náhodní kolemjdoucí byli „opleteni“ kolíčky na prádlo s nápisem Duende.

Neděle 5. července 1998: **Prozatím Choceň** (chor. Zlataše Marešová, Petr Sedlak, Michaela Komárková), **Studio Tanca AKCENT, Krakow - Polsko** (chor. Anna Cygan)

Co se mi líbilo moc z první poloviny představení byl závěrečný tanec, kdy tanečnice Zlataše Marešová jakýsi pomyslný (nebo skutečný) dialog s básní, přednášenou civilně jejím přítelem. Mladý muž sedí na pódiu, čte báseň-dopis pro svou milou, která ve svém jevištním prostoru obnažuje svoji duši. Tak jsem vničil tento tanec a musím říci, že mě naprosto uchvátil. Povedlo se zde vystihnout správný poměr kontrastu „civilní reality“ a „krásna“ a tanec dýchal opravdovostí, protože shodou okolností oba protagonisté jsou přátelé. Opět se potvrdilo, že „pravdivost“ i „přiměřenost“ výpovědi ruku v ruce s vhodně zvolenými konkrétními výrazovými prostředky jsou zásadním předpokladem k silnému uměleckému vyznění.

Co se týká polského souboru Anny Cygan, Studio Tanca Akcent v druhé polovině představení: Pro všechny přítomné to byla asi jedna z mála možností poznat kvalitní, i když ne výjimečný polský soubor. Hodnoceno měřítkem českých souborů by se na celostátní přehlídce scénického tance Tanec, tanec... určitě tento soubor s některou choreografií probojoval. Za nejlepší považuji choreografii Tichá balada.

Malá statistika závěrem: Kladem třídenního festivalu byla jeho pestrost a možnost shlédnout různé pojetí práce jednotlivých choreografů. Představilo se šest souborů v dílech 11 choreografů. Publikum vidělo celkem 27 tanců. Kdo se zajímá o tanec u nás, určitě by si pro příště neměl nechat ujít příležitost tento festival navštívit. Je totiž rozdíl vidět jednu choreografii od souboru na celostátní přehlídce, nebo shlédnout celý blok tanců.

Festival se ale nebrání i jednotlivým ukázkám práce souborů.

-mn-

Pozor, nepřehlédněte!

Praktické semináře scénického tance ve dnech 21. a 22. listopadu 1998 připravuje Artama Praha. Místo konání: Obvodní dům dětí, Praha 8 Kobylisy v Krynické ulici. Vyučovat bude několik lektorů, v jednání jsou zatím např. Jiří Lössl, Marcela Benoniová, Jaroslav Langmaier ad. Přihlášky adresujte a bližší informace žádejte co nejdříve na adrese: Iva Švarcová, Artama Praha, Křesomyslova 7, P.O.Box 2, 140 16 Praha 4-Nusle, tel.: 02-612 156 84 až 7, fax.: 02-612 156 88.

Zájemci o studium na TKP pozor!

Společnost tance při Taneční konzervatoři Praha o.s. připravuje na **24. října 1998 informační den o studiu na TKP v regionálních centrech - Plzeň, Liberec, Pardubice, České Budějovice**. Informace budou podávány pedagogy školy v dopoledních hodinách (cca 10-12 hodin) v baletních sálech divadel. Možnost posouzení fyzických předpokladů pro studium na škole.

Dne 11. listopadu 1998 se uskuteční na Taneční konzervatoři Praha **Den otevřených dveří**. Výuku lze shlédnout od 8.00 do 18.00 hodin.

Za tancem do Bratislavy

Na Mezinárodní taneční dílně jsem měl příležitost popovídat si s některými tanečnicemi, nebo učitelkami tance, které potkávám už delší dobu, ale nikdy nebylo tolik času, aby vybylo na klidný rozhovor. Rád jsem se proto seznámil s jednou z nich - s Kristýnou Černou.

• *Jak jste se dostala k tancování?*

Kristýna Černá: „Moje maminka Hana Černá učí taneční obor. Bydleli jsme ve Zlíně, dlouho dojížděla vyučovat do Uherského Hradiště. Potom přešla vyučovat do Zlína. Já jsem začala tančovat poměrně pozdě až v sedmnácti letech. A šest let jezdím do Bratislavy do Bralenu na taneční hodiny, protože od nás to vlakem není až tak daleko, asi dvě hodiny. Jezdím do Bralenu na techniku Limona, Hortona, Marty Graham, improvizaci, jazz...“

Moje vlastně jediné zásadní seznámení s tancem bylo přes pana Rastislava Letenaje, Olgu Letenajovou, nebo Janu Kekeňákovou.

Prvním rokem tam byla dokonce i klasika. Loni u Bralenu proběhl i choreografický seminář! To bylo opravdu fajn, protože učitelka na ZUŠce musí dělat choreografie... Letos takový seminář nebyl, to mě mrzí. Jezdila jsem i na semináře do Luhačovic, ale tam mi vadilo, že nás tam bylo opravdu moc na kapacitu sálu, bylo to pro pedagoga neúříditelné. Kdežto v Bratislavě jak je nás na sále víc než dvacet dva, tři, rozdělí nás na dvě skupiny, i když na tom nevydělají.

• *Takže s cestovním pasem v kapse hurá za tancem do Bratislavy.*

„Kromě seminářů dělají pro veřejnost ještě dvě letní školy tance, druhý a třetí týden v srpnu. Člověk si tam může vybrat, kterou hodinu z pěti nabízených za den chce absolvovat. Přihlásí se a zaplatí si jen „svoje“ hodiny. Samozřejmě existuje dělení na začátečníky, mírně pokročilé a pokročilé.“

Přes hranice... Jezdila bych i jinam, kdyby bylo kam. Miluji techniku Limona, nejsem příliš na nějaký postmodernismus v tanci, líbí se mi když se učí původní techniky.

Velmi se mi líbí práce Joe Alegada, který vyučuje v Bralenu. Víím, že učí ve Vídni, ale to je pro nás dost drahé. Taky jazyk - na střední i na vysoké

škole jsme měli ještě ruštinu, takže si do zahraničí moc zatím netroufám.“

• *V Bralenu je osobností několik.*

„Mě nejvíc zaujal Rastislav Letenaj. Miluji jeho choreografie, které mě opravdu oslovují, hodně mi řeknou. Ale i Olga Letenajová, Jana Kekeňáková, nebo David Strnad jsou výborní pedagogové. Je na nich vidět, že něco chtějí předat dál, mám pocit, že nás berou jako rovnocenné partnery i když nic neumíme.“

• *Učíte ve Zlíně?*

„Ne přestěhovala jsem se asi před rokem do Semil. Šla jsem za snoubencem.“

• *Co vás inspiruje z tance? Koukáte se třeba na tanec v televizi, chodíte na představení?*

„Ano, ale spíš než tanec mě inspiruje všechno ostatní - knížky, hudba, život, lidi okolo mě... Potom si vyberu hezkou hudbu a zkouším...“

Líbí se mi, když se tancem dokáže vyvolat smích, ale nemám na to lidi pohybově připravené, ani nejsem taková choreografka, abych to dokázala.“

• *Vracíte se ještě někdy do Zlína?*

„Vracím, jednou měsíčně ve Zlíně vedu trénink a dělám choreografie. Ve Zlíně je velká možnost spolupráce s různými lidmi. Poslední rok jsme navázali spolupráci s jedním divadlem a vytvořili jsme představení dohromady, udělali jsme na začátku a na závěr tancování a mezi tím probíhala hra. Mrzelo mě, že jsem musela opustit tuto spolupráci.“

Závěrem rozhovoru Kristýna Černá ještě nadšeně vzpomínala na práci během dílny s Grietine Molenbuur. Dokonce padla i věta, že by obětovala ostatní normální lekce, pokud by mohla celý den trávit při přípravě tanců s touto Holandankou.

-mn-

Jak to vidí Jaroslav Langmaier

Jaroslav Langmaier patří mezi stálé lektory ústeckoorlické prázdninové Mezinárodní taneční dílny. Proto nechyběl ani na závěrečném posezení v útulném prostředí baru Střediska kulturních služeb, které kromě toho, že pro dílnu propůjčuje svůj sál, funguje i jako štáb. Úvodem našeho rozhovoru jsem i jemu položil jednu z otázek, které tvořily „páteř“ odpovědných diskusních klubů dílny.

• *Co soudíte o používání videoprojekce při produkcích moderního scénického tance?*

Jaroslav Langmaier: „Nemůžu říci, že se mi videoprojekce nelíbí. Ale nepovažuji za ideální pro choreografa přespříliš se zaměřit na videoprojekci. Kdo pracuje s videoprojekcí musí ji využít natolik inteligentně, aby působila jako jemný doplněk a delikátně, aby divák videoprojekci nevnímal jako něco samostatného. V tom smyslu, aby si divák najednou neřekl: „Promítá se...“ a soustředil se naplno na projekci a zapomněl, co předtím dělali tanečníci. Samozřejmě prvotní jsou živí tanečníci. Jinak bychom mohli udělat doopravdy jenom film, v něm střih, proběhnou tanečníci, střih, film. Prolínání videoprojekce s tancem mě ruší, nemohu se dost dobře soustředit na obě dvě věci najednou. Ale ani jako doplněk mě projekce příliš nevyhovuje, protože se najednou soustředím na obrazce, nebo cokoliv na plátně a není možné zároveň vnímat, co se děje živě přede mnou.“

Videoprojekci samozřejmě zcela nevylučuji, ale musí s ní pracovat úplně špičkový choreograf, umělec, scénárista, který vytvoří Dílo. Pokusit se o to může každý, nepochybuji o tom, že každý má právo si projekci vyzkoušet a buďto ji zavrhnout nebo případně pokračovat touto cestou. Je možné pracovat s videoprojekcí tvrdošijně tak dlouho, až se povede něco geniálního.

Videoprojekce se nedá zavrhnout sama o sobě. Ale u nás se s ní snad přímo „protrhl pytel“.

• *Vy jste několik let studoval tanec v Anglii, v Londýně. Setkal jste se tam s použitím projekce při tanci?*

„V podstatě se dá říci, že jsem se nesetkal s umělecky hodnotným dílem s použitím videoprojekce. Například v prestižním divadle The Place Theatre, kde dávají šanci experimentům, i když se taky někdy neuvádí ideální kusy a třeba spousta diváků odchází zklamaná, přesto jsem tam videoprojekci neviděl ani jednou.“

• *Mohl byste říci několik vašich postřehů k letošnímu ročníku festivalu Tanec Praha?*

„Letošní Tanec Praha měl zajímavé účastníky. Co jsem viděl, mě docela příjemně překvapilo, včetně Alias, které jsem minulý rok nepřijal. I když ve srovnání s mým hodnocením kritika tohoto souboru byla v novinách obrácená - loni podle kritik předvedli hodnotnější vystoupení, ale na mě zanechali příznivější dojem letos. Hysterie v jejich představení bylo méně, přestože se zase objevila. A hysterie mi jako výpověď tanečníka připadá neupřímná.“

Holy Body Tatoo Dance byli skvělí. Líbilo se mi první představení Josefa Nadeje. Moc se mi líbila i Twyla Tharp, snad až na poslední číslo, které bylo komerčnější. Ale nelíbilo se mi prostředí, do kterého byly některé představení zasazeny. Prostorů cirkusového stanu Na Letné bylo vyloženo rušivé a přímo mě to urazilo u Wendy Houston, kde jsem trpěl s ní. Znáám ji osobně, je to má kamarádka, a byl jsem proto dost rozladěný z toho, jak se snažila, ale proti nevhodnosti arény se všemi okolními šumy a ruchy... Prostě nešlo to „utáhnout“. Takové vyložení komorní představení by bylo vynikající do krásného prostředí jako je divadlo Archa. Přitom to bylo výborné udělané představení.“

• *Pro zajímavost, odkud znáte Wendy Houston?*

„Znáám ji z Londýna, je to tanečnice z DV 8, potkávali jsme se ve škole, kam chodili trénovat, kde si pronajímali sály. Potkávali jsme se když ne denně, tak každý týden. To jsme se ovšem znali povrchně, ale poté, co přijeli před pár lety DV 8 do Prahy, jsme se stýkali víc.“

Bavil jsem se při festivalu i s tanečnicí od Twyly Tharp, Některé znám z Londýna, studovali přede mnou ve škole. Byli taky rozladěni z cirkusového šapitó, přestože se nakonec někde v novinách objevil názor Twyly Tharp, že byla spokojená. Tanečníci určitě ne, protože šapitó i s celým zázemím, vytvořeným pro tanečníky, bylo v každém případě velice nekulturní prostředí. Nepovedlo se to.

Jinak festival hodnotím pozitivně. I když jsem neviděl úplně všechno. Byl jsem v každém případě rád, že jsem některá představení navštívil. Loni se mi zdála kvalita pozvaných souborů horší.“

• *Máte nějaké taneční plány?*

„Plány jsou, ale nevím, jestli by se měly předčasně zveřejňovat...“

Děkuji za rozhovor.

-mn-

Obsah

Tanec v ulicích.....	3
EDITORIAL	4
Zdeněk A. Tichý z MF DNES o tanci	4
Letní škola tance Chvaletice s Jiřím Rebcem.....	5
Vjačeslav Ivanov mezi dětmi	6
Choreografická soutěžní přehlídka ČR a SR Olomouc '98	7
Tanec bez hranic - Pardubice 8.8. - 14.8.1998	8
A co tomu říká rehabilitační lékař?	10
Jiří Lössl a jeho publikační činnost aneb Páni kantoři, pozor!	11
Víte o tom?	12
Taneční festival ve Vídni.....	12
V příštím čísle přineseme.....	12
Tanec v ulicích - anketa.....	14
Festival 3x Modern Dance	16
Pozor, nepřehlédněte!.....	16
Za tancem do Bratislavy.....	17
Jak to vidí Jaroslav Langmaier	17
!!! VÝHODY PŘEDPLATNÉHO !!!	18

TANEČNÍ ROZHLEDY

Vydavatel: Bohumír Džubej - BoD

Redakce:

šéfredaktor - Miroslav Němec

Adresa redakce:

Miroslav Němec, Havlíčkova 120, 562 01 Ústí nad Orlicí, tel.: (0465)525087, 524352

Adresa vydavatele:

Bohumír Džubej - BoD, Mírové náměstí 131, P.O.Box 47, 562 01 Ústí nad Orlicí, tel.: (0465)524352, mobil: 0602 416 913, http://www.bod.cz, E-mail: bod@bod.cz

Ročně vychází 11 čísel

Cena výtisku 25,-Kč

Cena výtisku při předplatném 20,-Kč

Celoroční předplatné 220,-Kč

Objednávky, předplatné a inzerce:

Bohumír Džubej - BoD, Mírové náměstí 131, P.O.Box 47, 562 01 Ústí nad Orlicí, tel.: (0465)524352, mobil: 0602 416 913, http://www.bod.cz, E-mail: bod@bod.cz

Za původnost a správnost příspěvků odpovídá autor (platí i pro inzerci).

Redakce **TANEČNÍCH ROZHLEDŮ** se nemusí vždy ztotožňovat se všemi zveřejněnými názory a příspěvky. Ty příspěvky, u kterých chybí podpis a adresa (abychom se eventuálně mohli s pisatelem spojit), uveřejněny nebudou.

Nevyžádané rukopisy se nevracejí.

Přetisk informací jen se svolením redakce.

Tisk:

Tiskárna GRANTIS, Smetanova 510, 562 01 Ústí nad Orlicí, tel./fax:(0465)525741

Podávání novinových zásilek povoleno ČP, s.p. - OZ Přeprava č.j.: 2244/98 ze dne 1.6.1998

ISSN 1211-8494, MK ČR 7779

© Bohumír Džubej - BoD

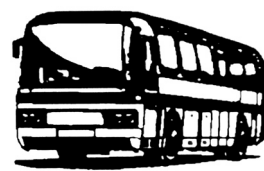
svatební oznámení, barevné prospekty ...

TISKÁRNA GRANTIS

Smetanova 510, 562 01 Ústí nad Orlicí

Tel.+Fax: 0465 - 525741

TISKOVINY
V KRÁTKÝCH
TERMÍNECH
dopisní papíry,
hospodářské tiskopisy,
reklamní letáky,
vizitky, brožury, knihy,

NA DOVOLENOU I ZÁJEZDY VŠEHO DRUHU

U NÁS DOMA I PO CELÉM SVĚTĚ

S AUTOBUSOVOU DOPRAVOU

LUBOMÍR ZÁŘECKÝ

Pod lesem 253, 562 01 Ústí nad Orlicí

Tel.: 0465 - 523974

LABORATORNÍ ZPRACOVÁNÍ
FOTOGRAFIÍ
PRO NÁŠ ČASOPIS PROVÁDÍ
FOTO IRENA
Smetanova 615, 562 01 Ústí nad Orlicí
Tel.: 0465 - 526295

**FOTO
IRENA**

SOUKROMÁ INZERCE

Toto místo je vyhrazeno pro soukromou inzerci. Sháníte hudbu, látky na kostýmy, někde jste něco ztratili? Nebo naopak něco nabízíte, či jste něco našli?

Ceny soukromé inzerce jsou následující: 1. řádek 30,-Kč, každý další 10,-Kč. Inzerát bude otištěn po zaplacení zaslané složenky.

Uveřejňujeme pouze inzeráty v souladu s platnými právními předpisy a s úplnou adresou inzerenta. Inzeráty pod značkou neotiskujeme.

Inzeráty zasílejte na adresu vydavatele uvedenou vlevo v tiráži.

!!! VÝHODY PŘEDPLATNÉHO !!!

Nabízíme Vám velmi výhodné předplatitelské slevy.

Cena jednoho výtisku zakoupeného v běžném prodeji je 25,-Kč.

Při celoročním předplatném ušetříte na jednom výtisku 5,-Kč a ušetříte tak peníze za více než dvě čísla!!!

Cena jednoho předplaceného výtisku je pouze 20,-Kč!

Stačí **čitelně** vyplnit objednávací lístek a zaslat jej na adresu vydavatele. Také můžete použít formulář na, který je na Internetu na stránkách našeho časopisu. Ty najdete na adrese **http://www.bod.cz**

ZÁVAZNÁ OBJEDNÁVKA - NEVYSTŘIHUJTE - KOPÍRUJTE

Objednávám předplatné časopisu **TANEČNÍ ROZHLEDY** od nejbližšího možného čísla za cenu 20,-Kč za číslo.

Příjmení a jméno předplatitele..... :

Ulice a číslo popisné..... :

PSČ a město..... :

Předplatné uhradím..... : ☐ složenkou

☐ fakturou

Datum a podpis (razítko)..... :

CD-ROM

TANEČNÍ ROZHLEDY

přichází na trh!!!

Sháníte marně starší čísla časopisu?

Chcete snadno a pohodlně vyhledávat informace?

Chcete vidět fotografie barevně a mít možnost si je i zvětšit?

Pokud máte počítač s Windows 3.11® nebo Windows 95®

PAK PRÁVĚ PRO VÁS JE URČEN NÁŠ CD-ROM

Pro nedočkavce jsme připravili loňská dvě pilotní čísla za 200,-Kč

V průběhu února 1999 vyjde celý druhý ročník i s dvěma pilotními čísly ročníku prvního spolu s videobonusem za 600,-Kč

Objednávejte již teď, aby se na vás dostalo!

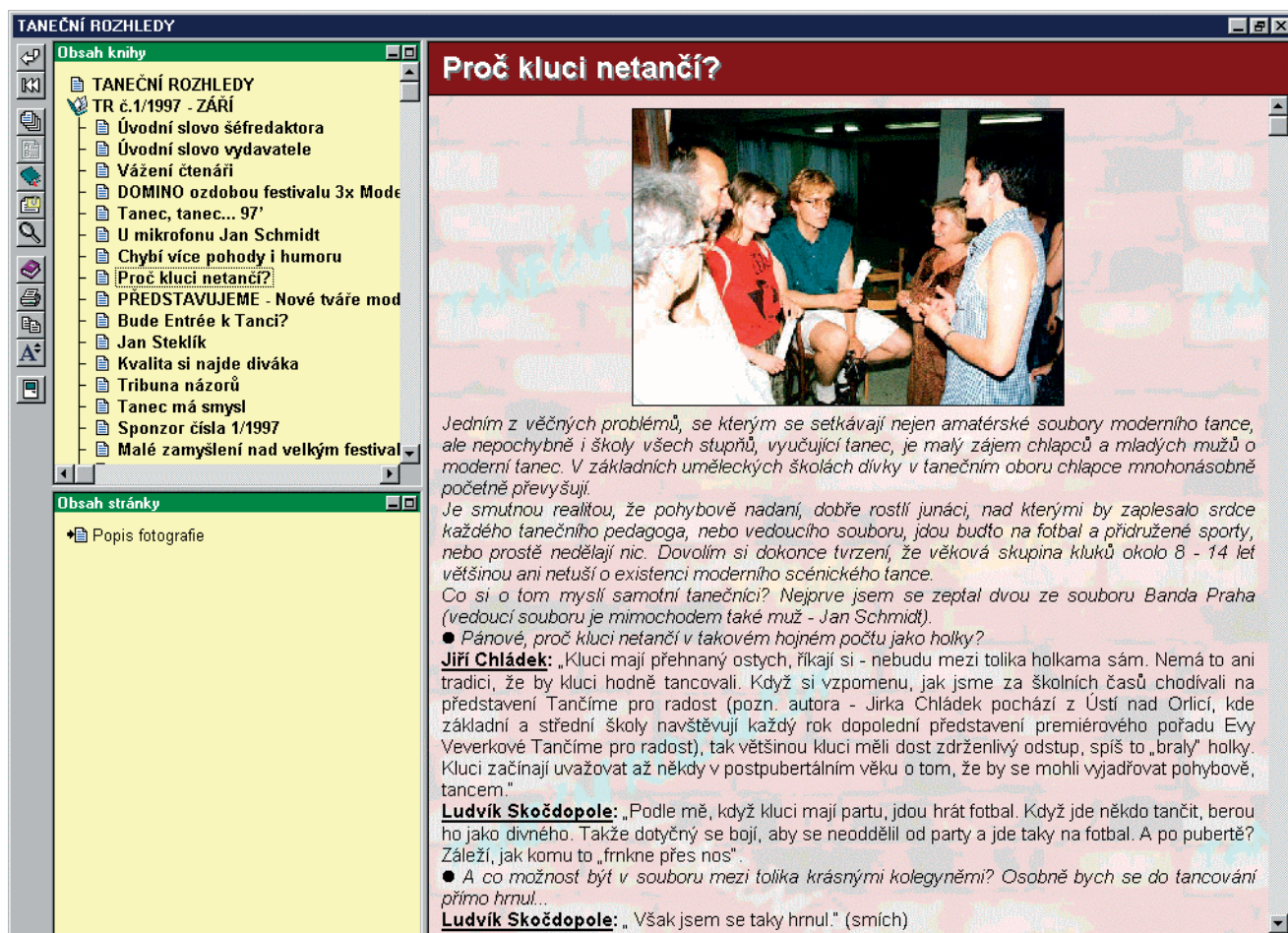
Objednávky posílejte na adresu:

Bohumír Džubej - BoD, Mírové náměstí 131, P.O.Box 47, 562 01 Ústí nad Orlicí

Mobil: 0602-416913, Tel./záznamník: 0465-524352

nebo formulářem pro objednávku časopisu na Internetu

<http://www.bod.cz>

TANEČNÍ ROZHLEDY

JSOU NA INTERNETU

<http://www.bod.cz>

Na Internetové doméně našeho vydavatele Bohumíra Džubeje najdete stránky vašeho oblíbeného časopisu *TANEČNÍ ROZHLEDY*. Přináší nejen jeho základní charakteristiku, kontaktní adresy a formulář elektronické objednávky, kterým si můžete časopis objednat bez chození na poštu, ale je na nich i řada dalších údajů. Pravidelně vás budeme tímto způsobem informovat o tom, co bude v nejbližším čísle, budeme sem umisťovat články, které se z rozsahových důvodů nedostanou do tištěné podoby a naleznete zde i kalendář akcí aktualizovaný o ty, které nám ohlásíte až po termínu redakční závěrky. Prostřednictvím Internetu nám můžete posílat své příspěvky, informace i pozvánky na akce. K tomu slouží nová E-mailová adresa **bod@bod.cz** a formuláře na příslušných stránkách.

Že nemáte zatím připojení na Internet? Ale to nevadí! Je řada míst, kde se k němu můžete dostat. Knihovny, školy, informační centra a také například Internetové kavárny, které provozuje řada počítačových firem. Zde jsou adresy některých z nich:

Název kavárny	Ulice	Město
Internet Club Netcafe	Kabátníková 5	Brno
@Internet café	Lidická 17	Brno
Goldstein s.r.o.	Jánská 14	Brno
INTERNET STUDIO STAND	Čichnova 23 (SOU Spojů)	Brno - Komín
Xfiles	Senovážné náměstí 6	České Budějovice
Internet Centrum, New Space s.r.o.	Hudečkova 664/1	Děčín
TM expert	Náměstí Svobody č. 16	Frydek-Místek
TENAS a.s.	Lidická 43	Havířov-Šumbark
Čáp Computer	Dr. Holého 39	Hořovice
Internet club	Eliščino nábřeží 626	Hradec Králové
Kerberos	Hradecká 674 (SPŠT)	Hradec Králové
Internet Club Envi	Náměstí Míru 138/I	Jindřichův Hradec
Regionální knihovna	Kirovova 2299	Karviná - Mizerov
Kavárna Malý Mook	Americká 293	Kdyně
SemTrio Soukromý Počítačový Klub	ČSA 3231/18	Kladno
Internet Café Liberec	Pražská 14	Liberec
Internet Café Litvínov	náměstí Míru 11	Litvínov
1. Internet Club Most	Růžová 1406	Most
Internet Club Nový Jičín	Palackého 50	Nový Jičín
Arkáda Internet Club (Esmedia s.r.o.)	Ostružnická 28	Olomouc
Internet Café	Havlíčkovo nábřeží 38	Ostrava 2
Internet Cafe Ostrava	Slavíkova 1744	Ostrava - Poruba
Czbeteria Internet Cafe Praha	Štěpánská 18	Praha 1
Restaurant Yemský dům	Malostranské náměstí 25	Praha 1
MKP - Ústřední knihovna	Mariánské náměstí	Praha 1
The Terminal Bar Internet Cafe	Soukenická 6	Praha 1
Netwave Praha, s.r.o.	Na Bojišti 8	Praha 2
Internetové Centrum OSF Praha	Prokopova 9	Praha 3
Pl@neta	Vinohradská 102 (ve dvoře)	Praha 3
Veřejný Internet Klub ISS	Janáčkovo nábřeží 7/86	Praha 5
Internet cafe Najáda	Křižíkova 115	Praha 8
NETCafe	OD Prior Přerov, Čechova 26	Přerov
HT Connect	Masarykova 48	Teplice
1. Internetová kavárna PeCOMP	M.J. Kociana 24	Ústí nad Orlicí
INTERNET WORLD CAFÉ	Interhotel Moskva II.etáž	Zlín
Internet centrum GEDIP	Kvítkova 4323 (hotel Ondráš)	Zlín
INTERNET CLUB	Raisova 232	Žamberk